

SĂ NU-ȚI FACI PRĂVĂLIE CU SCARĂ

piesă în 3 acte
de
EUGEN BARBU

PERSONAJELE

Elena Domnișor	
Dumitru Domnișor	fiul ei cel mare
Vasile Domnișor	al doilea fiu al Elenei
Silvia	fiica lui Dumitru
Domnica	soția lui Dumitru
Alexandru	fratele Silviei
Lina	servitoarea casei
Domnișoara Aurica	o prietenă a casei
Bolocan	lucrător la calea ferată, chiriaș
Ionică Pară	proprietarul gazetei „Căsătorii“-monitor al căsătoriilor
Un băiat de prăvălie	
Gică-hau-hau	un vânzător de ziare

A C T U L I

Anul 1942, toamna. În casa circiumarului Dumitru Domnișor. Duminică. pe la prânz. Un salon mobilat fără gust, care ține loc de sufragerie. Un dulap pentru veselă, cu vitrine murdare de sticlă proastă. Deasupra, o oglindă coclită. Dezordine. Cîteva fotolii mincate de vechime, roase. Scaune, în jurul unei mese pe care se află mai multe tacumuri. O pendulă. Într-un colț, pe un dulap, un gramfon cu pilnic albastră. Trei uși, drept în față. Cea de la mijloc dă spre dormitorul Elenei Domnișor. Cea din dreapta, spre odaia lui Vasile Domnișor. Cea din stînga, spre dormitorul Domnicăi și al lui Dumitru. În extrema stîngă, două uși: odăile lui Alexandru și Silviei. mici încăperi servind altădată de debara. Între ele, o scară ducînd spre o mansardă întunecată, îngustă, înghesuită, care are o ieșire și pe un coridor ce nu se vede, coridor care corespunde spre o scară de serviciu. Cînd se urcă aici, se aprinde de jos un bec cu puțină lumină, pentru a se zări treptele scîrțioase.

În cealaltă extremitate, două uși nevăzute ce se deschid spre prăvălie și bucatărie. La fiecare intrare se aud zgomotele circiunii, voci amestecate, comenzi: „Băiete, trei mici!“, „Patru halbe și-un țap!“, „Socoteala“ etc. Mai tîrziu, chiar cîntecul „Lili Marlen“. O fereastră laterală dă spre o stradă mare. Se zăresc cîteva firme: „La Balon“, „Pălărier“, „Manșete artistice, călcăm gulere la domni“, „SORA, sursa tuturor“ etc..

Tabloul 1

(La ridicarea cortinei, servitoarea cotoacăiește sus, în mansarda aglomerată cu lăzi, pe care le scoate pe coridor, bombănînd. Se face puțină ordine. În mica încăpere se află o masă șchioapă, un pat de campanie acoperit cu o pătură și două scaune, în afara unui mic dulap, cu oglinda spartă. Totul e sordid, prăfuit.)

SILVIA (din ușa odăii ei de jos): Ce mai faci acolo?

LINA: Mă-năbuș. E un praf!

SILVIA: Acum o să vină bunica și știi ce gură are...

LINA: O, și dumneata, duduie Silvia, parc-ai fi coana mare!

SILVIA: M-am săturat de scandal.

LINA (după ce inspectează cu privirea locul): Eu ce să mai zic, că pe mine cad toate. Să fi știut, îmi vedeam de treabă. Așa o casă... otel, nu altceva. Pun-te masă, scoal-te masă! Muncești cît doi și nici o mulțumire. (Coboară scările.)

SILVIA: Parcă cine-i mulțumit?

LINA: În locul dumitale, domnișoară, m-aș mărita și dusă aș fi! Ascultă la mine.

SILVIA: Să mă mărit? N-am decît 16 ani. Mai e vreme...

LINA: O să te ofilești ca mâine.

SILVIA: Ai măturat?

LINA: Lună. Nu mai avea bani ocnașul, săracul! Mai trebuia să mai bage și un suflet de om în ocna aia de sus!

SILVIA: Hai mai bine și pune masa, că acum se întoarce bunica... (Intră amîndouă în salon.)

LINA: Și cine o să se mute sus?

SILVIA: Habar n-am. Unchiul Vasile știe.

LINA: Se-ntoarce scorpia! (Trage cu urechea spre ușa dinspre prăvălie.)

SILVIA: Am să te spun...

LINA: N-ai decît! Să mă dea afară și gata. Sînt sătula de oase rupte! (După o scurtă pauză.) Nu-i coana mare. Cînd calcă ea se dărîmă pămîntul!

SILVIA: Șervețele ai pus?

LINA: Două mîini am...

SILVIA: Nu uita tacîmul bunicii...

LINA: Știu, știu, i se aplecă dacă nu mînîncă cu tacîm de argint... (Intră Alexandru, fratele Silviei.)

ALEXANDRU: Bună, Silvia! Gata ciuguleala? (E îmbrăcat în uniformă de licean, roșu de atîta alergătură.)

SILVIA: De cîte ori ți-am spus să nu mai vorbești așa?

ALEXANDRU: Dar ție ce-ți pasă? Mi-oi fi mamă, nevastă?

SILVIA (Linei): Adu, te rog, și solnițele...

ALEXANDRU: Ia te uită ce masă! Ce-o fi astăzi? Sfînta mucenită Agata și Teodula? Cuviosul Nichita Mărturisitorul, sau ziua sfîntului Ion de la Lavra veche?

SILVIA: Alexandre, am să te spun lu' mam-mare...

ALEXANDRU: N-ai decît! (Își aprinde o țigară.) Poate te logodești și nu-mi spui... (Silvia se strîmbă la el. Linei.) Lino, sînt grăbit, se poate înfulca ceva la botul calului?

LINA: De...

ALEXANDRU (Silviei): La 3 începe prima cursă. Am băgat o mie de lei în austriac... (Se aude pași apăsăți pe scări.)

SILVIA: Vine bunica, ascunde țigara!

ALEXANDRU: Am șters-o la mine, să-l mai controlez o dată. Mucles! Nu sufla un cuvînt despre curse. Hoșca e în stare să-mi tragă o săpuneală! (Dispare în odaia lui.)

(Intră Elena Domnișor. E îmbrăcată în negru, calcă în baston, cu un mers șovăitor care arată multă suferință. Are părul alb și o demnitate firească. În general, cînd nu e singură, simulează o mare oboseală.)

ELENA: Uf, scările astea or să-mi mînînce mie viața. Scările și plimbarea pe lingă cheflîii din prăvălie! Parcă Enache n-ar fi putut să facă și altă intrare! Toți bețivii se uită la mine, femeie bătrînă! (Linei.) Ce-ai rămas așa popîndău și caști gura la mine? Iar te mocăi? E două și nici n-ai așezat toate tacîmurile. De cîte ori să-ți spun că în casa mea n-am nevoie de leneși?

SILVIA: Las-o, bunico. E una singură. O mai cheamă și tata. Știi ce-i duminica jos, în bodegă...

ELENA: Tu nici nu mi-ai sărutat mîna astăzi. (I-o întinde.)

SILVIA: Cum a fost la cîmîtir?

ELENA: Cum să fie? Lume multă. Era și domnul Ilie Mitarcă și ăla cu magazinul de fierărie, cum îi zice?

SILVIA: Herghelegiu...

ELENA: Am început să uit, da, Herghelegiu. Multă lume are morți în pămînt în ziua de astăzi...

LINA: S-aduc vinul de jos?

ELENA: Ce mai întrebi, toamto? În casa asta se bea apă numai dimineața...

(Lina dispare.)

SILVIA: Nu mi-ai spus totul, bunico...

ELENA (așezîndu-se, după ce și-a lepădat basmaua neagră care-i învelea capul): E un praf aici! De cîte ori i-am spus nătîntoalei ăsteia să măture bine... Uite, îți place? (Scutură poalele perdelei de la ferăstră cu virful bastonului.) Unde-a dispărut?

SILVIA: S-a dus după vin.

ELENA: Să vezi ce-i fac cînd s-o-ntoarce!

SILVIA: Și?

ELENA: Preotul a făcut o slujbă foarte frumoasă... (Zgomot de vase la ușă.)

SILVIA: Stai puțin, să-i deschid.

ELENA: Iar sparge nenorocita ceva! Ei, nu, c-o dau afară! (Se repede după Silvia cu o ușurință care o trădează.)

LINA (intră cu o damigeană și cu cîteva vase): A zis ocnașul că putem să punem masa... (Silvia o ajută.)

ELENA (din nou pe scaun): Iar a fumat, derbedeul!

SILVIA: Zău că nu, bunico, ți se pare...

ELENA: Nu-l apăra. Nasul meu nu mă înșală. A fost aici și-a fumat. Așa e dacă are un tată ca al lui!

(*Linei, care a ciocnit un vas.*) Vezi, sparge ceva, că n-ai mai spart de-mult! Am să-ți opresc din leafă pagubele făcute...

LINA: Opriți! Coană mare, că tot câștig de mă prăpădesc!

ELENA: Să nu fii obraznică, auzi?

SILVIA: Bunico, n-ai terminat...

(*Lina iese și intră tot timpul, așezînd masa.*)

ELENA: A fost puțin cam frig, dar vechii lui prieteni nu l-au uitat. A, cine era bunicul tău...

SILVIA: L-ai iubit mult?

ELENA: Dacă l-am iubit? De cînd a murit, uite, azi sînt șapte ani, mă duc în fiecare zi la cimitir...

SILVIA: Ce-i dragostea, bunico?

ELENA (*bănuitoare*): Ce te-a găsit? Ai crescut și tu, fetițo... (*O privește lung.*) Eh, o prostie! Întii te ia pe sus, așa se spune, parcă ai fi beat. Pe urmă, lasă fleacurile! Uite mai bine ce-au scris pe piatra de marmoră. (*Scotocește într-o geantă aruncată pe scaunul de alături.*) N-au schimbat decît un cuvînt. (*Îi întinde o hîrtie.*) Citește tare...

SILVIA: „Spre amintire la inima și caracterul iubit de toți care l-au cunoscut, pentru iubiții lui copii, frați, surori, soție, respectuos, sincer și devotat. Născut în anul 1869, în București, Enache Domnișor, în scurt timp reuși prin muncă cinstită pe calea comerțului a-și crea o situație frumoasă...”

ELENA: Aici m-am certat cu pietrarii. Au pus *avere* frumoasă. Dar ce era să le mai fac? Piatra e gata, literele bătute în aur, nu se mai poate schimba nimic. Citește mai departe...

SILVIA: „Încetat din viață, în floarea ei, cînd se credea mai fericit, lăsînd regretele celor care l-au cunoscut...” — Bunico, nu-mi place!

ELENA: Ce nu-ți place?

SILVIA: Placa asta și ce e scris pe ea...

ELENA: Ia te uită! Și de ce nu-ți place, mă rog?

SILVIA: Nu trebuia...

ELENA: Adică tu crezi că un om ca Enache Domnișor, care a lăsat atîta avere, nu merită o placă de marmoră de 30.000 de lei?

SILVIA: Nu e vorba de-asta...

ELENA: Atunci?

SILVIA: O cruce simplă ar fi ajuns.

ELENA: Dar lumea? Ce crezi că ar fi zis lumea?

SILVIA: Ei, lumea...

ELENA: Ești încă tinără, fetițo! Nu știi ce înseamnă gura lumii. Enache ne-a lăsat restaurantul, banii, lucrurile; crede-mă, merita o piatră de marmoră. Nici nu sînt trei la fel în cimitirul Sfînta Vineri, m-auzi?

SILVIA: Oamenii pot fi prețuiți și altfel...

ELENA: Cum? Cu pomeni? Slavă Domnului, dau în fiecare săptămînă de pomană. La ziua Adormirii Maicii Domnului...

ALEXANDRU (*intrînd*): De ziua sfîntului Ion Gură de Aur aduni toți milogii și le împarți haine, știm, știm...

ELENA: Obraznicule! Ascultă la uși...

ALEXANDRU: Nu-i adevărat. Am avut treabă, am făcut un austriac și... (*Sé bate peste gură. Silvia îi face semne disperate din spatele Elenei.*) Acum că am zis, gata!

ELENA: Căii or să te mănînce!

ALEXANDRU: Atenție aici: Cursa I-a: *Zambila*, plasat *Tăciune*; cursa a II-a: *Avanti*, plasat *Camelia*; cursa a III-a: *Silfida*, plasat *Gorila*...

ELENA: Ieși, dacă nu vrei să te spui tatălui tău că-i furi banii din teaguea și-i joci la curse...

ALEXANDRU: Am un tată, pe cinste! Ce zici, bunico?

ELENA: Zic c-o să se ducă de ripă casa Domnișorilor dacă mă prăpădesc eu, Elena Domnișor, mama voastră a tuturor. Ah, să te audă Enache, să știe el de ce nepoți a avut parte...

ALEXANDRU (*se repede la Silvia, smulgîndu-i hîrtia dată de Elena*): Ce-i asta? Un pomelnic adus de prea cuvioasa de la cimitir?

SILVIA: Alexandre!

ELENA: Vrei să mă omori, vrei să mă omori!

ALEXANDRU (*neascultînd protestele, mormăind la început, apoi tare*): Auziți: „Viața-i ca o floare, cît timp s-a vestejit. Și ce trebuie să moară. Totul are un sfîrșit...” Bravo! ELENA (*vrea să-i smulgă hîrtia*): Dă-mi-o!

ALEXANDRU (*alergînd în jurul mesei, rîzînd*): Pun pariu că versurile sînt făcute de domnul Ionică Pară...

SILVIA: Dă hîrtia, nu te mai prosti...

ALEXANDRU: N-o dau pînă n-am să citesc totul!

ELENA: Alexandre!

ALEXANDRU (scăpînd de Silvia):

„Adio, scumpi prieteni, și cei ce m-au iubit, O lacrimă și-o floare, Puneți-mi la picioare!” Strașnic!

SILVIA: Alexandre, încetează!

ALEXANDRU: Cum să încetez, gîscă! Tu erai mai mică, nu știi ce fel de om a fost bunicul! Dacă ar citi ce scrie pe pietroiul de marmură pe care i l-au așezat pe piept, s-ar răsuci în mormînt!

ELENA: Cum, și tu spui asta?

ALEXANDRU (Silviei): Deci nu ești chiar o gîscă! Tilharul ăsta de domnul Ionică, bunico, și-a bătut joc de dumneata. Crede că pe morminte se pot așeza toate bazaconiile pe care le scrie în gazeta ce cu onoare conduce. Ia-o. (Ii dă hirtia Silviei.)

ELENA: Eu l-am rugat. Atît s-a priceput, atît a făcut! Mă duc să mă dezbrac. (Către Lina, care tot mai așază masa.) Mai repede, Lino, că acum vin musafirii. (Intră la ea în odaie.)

ALEXANDRU: Pe cine mai avem astăzi la masă?

SILVIA: Pe domnul Ionică, pe domnișoara Aurica...

ALEXANDRU: Molia aia...

SILVIA: Ce-ai cu femeia?

ALEXANDRU: Miroase a prescură și a biserică de la o poștă! Are 40 de ani și parcă a mai fost înmormîntată o dată.

SILVIA: Taci, ai o gură!

ALEXANDRU: Tot mai vrea mam-mare s-o mărite?

SILVIA (trăgînd cu ochiul spre camera bătrînei): Vrea să i-o prezinte domnului Ionică.

ALEXANDRU: De ce n-o ia el de nevastă? Ce-ai zice de o pereche ca asta: o molie cu un gîndac de gunoi! Nici că se poate ceva mai nimerit...

SILVIA: Domnișoara Aurica e o femeie foarte cumsecade...

ALEXANDRU: Prostii! Știi tu ce-i ăla un om cumsecade...

SILVIA: Aș vrea să te-ntreb ceva.

ALEXANDRU: Te-ascult, prințesă!

SILVIA: De ce se urăște tata cu unchiul Vasile atît? Aseară iar s-au certat pînă tîrziu...

ALEXANDRU: Nu-i pentru copii ca tine. Și de unde-ai mai scos-o că se urășe?

SILVIA: Simt eu. Cît eram mică n-am băgat de seamă, dar acum...

ALEXANDRU: Ți se pare. Umuia nu-i place băutura, altuia...

SILVIA: Nu e numai asta...

ALEXANDRU: Fleacuri!

SILVIA: Tu nu stai toată ziua acasă. Aici, în aer, e praf de pușcă!

ALEXANDRU: Sîntem mulți și nu ne iubim unii pe alții, așa se în-tîmplă oriunde-i înghesuiaală. Bunicului îi plăcea hărmălaia. Era un om de petrecere, deși a vrut să aibă niște copii cumsecade. Știi ce-a făcut o dată, după război?

SILVIA: Nu.

ALEXANDRU: Ce timpuri! El și cu mai mulți, la un chef, au îngropat patru țigani pînă la briu în pămînt și le-a spus că nu-i scoate de-acolo pînă nu s-o sătura el de cîntat...

SILVIA: Dar era o nebulie!

ALEXANDRU: Patru zile i-a ținut așa; pînă începuseră să putrezească. Pentru 20 de poli, dar erau bani, ce-i drept!

SILVIA: Și tu ai vrea să faci la fel?

ALEXANDRU: De ce nu? Poate ceva și mai strașnic. Vezi, Silvia, nouă ni se face frică de lucrurile neobișnuite.

SILVIA: Poate.

ALEXANDRU: Cîteodată mă apucă necazul pe toți ăștia ai noștri. Bine că e război. Ce stupid, să trăiești ca o rîmă în casa asta, fără să poți să faci ceva, să auzi aceleași discuții despre bani: cît a costat vinul, cît a costat nu știi ce; la trei cuvinte, mereu întrebarea: Cît? Sînt șapte ani de cînd a murit bunicul și, iată, acum are și o piatră de marmoră pe mormînt. Cînd o să murim și noi, o să avem plăcile noastre de marmoră pe care or să fie săpate cu litere de aur versulete ca acelea de adineauri. Tradiția familiei, ce vrei?

SILVIA: Taci!

ALEXANDRU: Numai că noi o să dăm în primărie mai curînd decît au murit bătrîni. Noaptea aud cizmele soldaților pe caldarîm: trop! trop! Miroase a moarte și-mi place! Cineva s-a pus cu lopata pe lumea asta și vrea s-o îngroape. Exerciții antiaeriene, comunicate, morți, răniți, cu zecile, cu sutele de mii. Peste o lună intru în școala de ofițeri. Mă săturasem să tot citesc cărți de aventuri. Aventura e înaintea mea. Mie îmi place războiul! Cel puțin nu-i plicticos, cum e casa asta a Domnișorilor!

(Intră Elena, auzind ultimele cuvinte.)

ELENA: Prostii! Gărgăuni de copil crescut în puf! De ce să-ți placă

războiul? Dumitru are bani, o să dea majurilor ceva și o să rămii lângă teighea. Așa a făcut și Enache, pã 917, ce era prost să se schilodească pe-acolo? O sumã bunicică unde trebuie și gata! Stai la manutanță!

ALEXANDRU (batjocoritor): Dar cauza sfintã a neamului?

ELENA: V-a bãgat în cap la școalã. Ce cauzã sfintã? Care cauzã sfintã? Ascultã de mine, cã sînt femeie bãtrînã. Rãzboaiele le fac cei lacomi de bani, cã nu le mai ajunge. Și pentru asta se spun atîtea vorbe frumoase...

ALEXANDRU: Bunico, ești înțeleaptã!

ELENA: Ca sã vezi, mãgarule! (Îl îmbrãțișează.) O sã-ți parã rãu dupã mine cînd o sã mor, da, da...

ALEXANDRU: Iar începî cu prohodul? Dumneata o sã me-ngropi pe toți! Casa Domnișorilor e de neînchipuit fãrã stîlpul ei, fãrã venerabila Elena Domnișor...

ELENA (simulînd vechea ei oboesalã): Voi credeți cã mã prefac, dar nu e adevãrat. Mã cheamã bãrbatul meu lîngã el, sã-i port de grijã pe lumea cealaltã.

ALEXANDRU: Asta sã i-o spui lui mutul! Abia a rãsuflat ușurat c-a scãpat de gura matalã!

SILVIA: Iar te obrãznicești.

ELENA: Pe Alexandru, Enache îl iubea foarte mult. Cînd l-a nãscut maicã-ta, uite, țin minte ca acum, a spus: „Bravo, Domnico! Ești os bun! Domnișorii au încã un bãrbat în familie...”

ALEXANDRU: Lasã, mam-mare, știu ce-o sã spui. (O imitã.) Pe fațada casei noastre e o firmã: Enache Domnișor ș fiii...

ELENA: Numai cã tu...

ALEXANDRU: Nu pupați voi sã mã fac negustor, v-am mai spus-o. M-am sãturat de deviza voastrã: Clientul nostru, stãpînul nostru! Eu mi-am ales meseria armelor!

ELENA: Noi am mai avut militari în familie. Ramura mamii, dumnezeu s-o ierte! Ei i-oi fi semãnînd! Tot niște zdrăhoni: iubeau cãrțile, muierile și bãutura! Ce mai chefuiiau și ãia!

LINA (intrînd): A sosit domnișoara Aurica...

ELENA: Sã poftească.

ALEXANDRU: E punctualã ca un cioclu!

SILVIA: Taci, cã te-aude.

(Intrã Domnișoara Aurica, femeie de 40 de ani. E îmbrãcatã într-un pardesiu vechi, pe care-l scoate, rãmînînd într-o rochie cenușie, prost croitã. E încãrunțitã pretimpuriu, timidã, cu o privire iscoditoare. Pe cap, o pãlãrie demodatã și ridicolã. În mîini, o umbrelã cu cioc de rațã.)

ALEXANDRU (Silviei): O sã mînc în restaurant, numai sã n-o mai vãd. Azi are sã-mi meargã prost. Mi-a ieșit paguba înainte, s-a dus dracului austriacul!

AURICA: Bunã ziua!

ELENA: Ia loc, draga mea. Ceilalți n-au sosit încã, o sã mai stãm de vorbã.

AURICA (se așazã): Mulțumesc... (Stã numai pe un colț de scaun, privînd în jur puțin intimidatã.)

ALEXANDRU: Pãi, eu am plecat! Dacă întrebã tata de mine, sã-i spuneți cã m-a chemat un coleg la el, sã învãț. (Face semn Silviei.) Barbã! (Se oprește în jața Auricãii.) Spune, dumneata ce crezi? În cursa a V-a sã pun pe Bufalo plasat sau pe Narcis?

(Aurica dã din umeri, uluitã.)

SILVIA: Nu-l lua în seamã, domnișoarã. Are gãrgãuni.

(Alexandru își ia pardesiuul din cuier și coboarã în restaurant.)

ELENA: Zburdalnic! Ce-i pasã! La 19 ani toți sînt la fel. Ia spune, ce-ai fãcut azi?

AURICA: De dimineațã am fost la piațã, la Matache Mãcelaru. Am gãsit, coanã mare, niște cartofi, sã mã scuze copilã asta, cã-i de fațã, pardon cît pumnul!

ELENA: Nu mai spune!

AURICA: Și-o funie de ceapã ca pe minã; sã mã batã dumnezeu dacã te mint. S-a așezat placa de marmurã pe mormîntul soțului dumneavoastrã?

ELENA: Acum un sfert de ceas m-am întors de la cimitir. Au fost toți prietenii rãposatului. Numai negustori din Lipscani, din Gabroveni.

AURICA: Om iubit, ce mai! Mi-a pãrut rãu cã n-am putut sã merg și eu.

ELENA: Vezi cã l-am invitat la masã și pe domnul Icnicã. Fii și dumneata mai îndrãzneatã.

AURICA: De..

ELENA: Aranjeazã-ți puțin pãrul și aratã-te mai infiptã. Ah, de ce nu mai sînt eu tînãrã o datã! Ai adus fotografia?

AURICA : Am adus-o.
ELENA : Dacă în trei săptămîni nu te cununi, să nu-mi spui mie Eleno !

(Intră Vasile Domnișor. E un bărbat înalt, de 40 de ani, cu mustața pe oală, bine făcut, cu un obraz sănătos. Are un șorț de piele dinainte.)

VASILE : Gata masa ?

ELENA : Unde-i Dumitru ?

VASILE : Bea cu Pozmagiu și cu Bizichie.

ELENA : De ce-l lași ?

VASILE : Afacerile. Lui frate-meu îi trebuiesc bani și ăștia mai au ceva. *(Auricăi.)* Ce mai faci, domnișoară ?

AURICA : Cu treburile.

VASILE *(Silviei)* : Tu ai mincat ?

SILVIA : Nu. Vă așteptam.

VASILE *(o mîngîie patern pe obraz)* : Azi cred că n-ai să mai păzești pereții ca duminica trecută. Să te duci la cinema.

ELENA : Cum o să iasă singură pe Grivița, să se lege golanii de ea ?

VASILE : O țineți aici între pereții ăștia asudați de aburi de vin ! *(Scoate un pumn de bani.)* Poftim, n-o asculta pe mama. Ar trebui să-ți găsești o colegă, o prietenă...

ELENA : De unde s-o ia ? Ați scos-o de la școală pentru că vă trebuiau ajutoare în prăvălie. În fiecare duminică îți aduci aminte că fata asta *(ezită)*... a noastră e tînără, și că ar trebui să se ducă să se plimbe.

SILVIA : Știu eu ce-am de făcut, nu mai mă sfătuiți. *(Nu ia banii.)*

AURICA : Silvia e fată mare de-acum. În curînd o să înceapă să meargă la dans, la *Locomotiva*, la sală, și poate o să găsească un băiat care să-i placă...

ELENA : Băiat o să-i găsim noi.

VASILE *(căutînd ceva pe masă să mînce)* : În familia noastră nici bărbații nu s-au însurat de capul lor.

SILVIA : Mai e pînă atunci.

VASILE : Lino, pune mîncarea, că n-am timp să aștept. Am treabă în prăvălie.

ELENA : Nu se poate, am chemat și pe domnul Ionică Pară, ce naiba, totdeauna te porți ca un sălbatic.

(Lina se uită nedumerită la amîndoi.)

VASILE : Eu nu m-amestec în treburile voastre și nici voi n-ar trebui să vă amestecați în ale mele. Știi bine cine ține prăvălia asta în spînire de la moartea tatei.

ELENA : Dar o să-mi spui că Dumitru e un bețiv !

AURICA *(Silviei)* : Și de ce nu mergi la școală ?

SILVIA : M-am îmbolnăvit și de atunci tata nu mai m-a lăsat să învăț. A spus că sînt prea slabă și că o femeie, dacă știe să așeze masa bărbatului, îi ajunge.

AURICA : Ba să mă ierți că m-amestec. Nu e adevărat. Ultimul terchea-berchea vrea o titrată.

SILVIA *(cu puțină dușmănie)* : Nu pot să ies din cuvîntul lui.

ELENA *(lui Vasile)* : Azi au pus pietrării mei placa de marmoră.

VASILE : Bine că s-a terminat și cu asta, că mi-ai scos peri albi. Lino, mi-e foame...

(Lina, din ușă, unde așteaptă, priviri interogative spre Elena.)

ELENA : Așteaptă !

VASILE *(Linei)* : Ai curățat sus ?

LINA : Da.

ELENA : Și asta cine mai e ?

VASILE : Cine, chiriașul ? Băiatul unui consătean.

(Silvia, gest la picioare. De altfel, cînd merge, se observă la ea o ușoară șovăială a pașilor, semnele unui reumatism aflat la început.)

AURICA : E cam rece la dumnea-voastră. Trage.

ELENA : Da, trage. Geamuri și uși, cite vrei. Și fata asta suferă de picioare.

AURICA : Eu cu urechile mele, la cel mai mic curent, gata, mă umflu.

SILVIA : N-am făcut încă focul. Unchiul Vasile spune că abia la 1 noiembrie trebuie aprins, pentru că altfel ne învățăm prost.

VASILE : Mamă, ar trebui să-ți aduci aminte de ceea ce ț-am mai spus.

ELENA : Vasile !

VASILE : Dacă ții la casa noastră, dacă nu vrei să se ducă dracului totul !

ELENA : Este băiatul meu, ca și tine !

VASILE : Da, dar e un descreierat. Tata n-ar fi făcut altfel. L-ar fi desmoștenit. Trebuie să te gîndești la viitorul copiilor ăștora. Dumitru o să bea totul, pînă la ultima lescaie.

ELENA : Ce inimă de cîine ai ! Cui oi semăna ?

VASILE : Lui tata. El a chefulit, dar nu și-a băut capitalul.

ELENA : Vrei să-l vezi pe frate-tău pe drumuri, cerșetor la ușa ta ?

VASILE : Vreau să țin cu dinții de averea noastră. Dacă o să mori, el o să-și ceară partea și într-un an,

ce într-un an? în câteva luni o să
prăpădească totul. Și-atunci? Copiii...

ELENA: Taci!

VASILE: Mai gîndește-te!

ELENA: Nu pot, M-ar blestema, și
pe lumea cealaltă nu mi-aș mai
găsi liniștea.

VASILE: Nu. Dumitru o să-ți facă

pomenile și eu știu cît ții la ele...

AURICA (care a discutat aparte cu
Silvia): Vii diseară la biserică? O
să fie foarte frumos. Sînt trei cu-
nunii.

SILVIA: Trei?

AURICA: Da, știu de la preot. Numai
una a tocmît, însă, corul.

SILVIA: Dumneata nu scapi o nuntă.

AURICA: Nici una.

LINA: Vă caută cineva, coană mare.

ELENA: A sosit domnul Ionică, poți
să pui masa, cheamă-l, toanto, ce
mai aștepți?

(*Intră Ionică. Tip rotofei de mahala-
giu spulcuit. Are în mînă un buchet de
flori pe care-l dă Elenei, sărutîndu-i
mîna.*)

IONICĂ: Sărut-mîinile! Sărut-miinile!
Respectele mele.

ELENA: Poftim, poftim, domnu' Io-
nică, vai, ce flori frumoase! (*Tutu-
ror.*) Domnul Ionică Pară. ziarist.

(*Ionică sărută mîinile femeilor. Silvia
are un gest de reținere, pe urmă în-
cuvîințează cu oarecare mîndrie.*)

VASILE: Ce mai faci, domnule?

IONICĂ: Cu treaba, cu treaba.

ELENA: Lino, Lino, ia pardesiul ăsta!
(*Arată spre Ionică, care și-a scos
pardesiul. Lina îl ia.*)

AURICA: Știu că aveți un ziar...

IONICĂ: Da, conduc gazeta „Căsă-
torii“, monitor al căsătoriilor. Doi
lei cuvîntul. Am făcut și continui
să fac o mulțime de oameni fericiți.

(*Aurica îl pofteste cu un semn pe
scaunul de lingă ea.*)

ELENA: Scump, dar face! Multe
femei s-au căpătuit de pe urma
domnului Ionică!

IONICĂ: Coana mare e prea drăguță
cu mine!

ELENA: Da' de unde!

IONICĂ: Trebuie să înțelegeți: sînt
și firi timide, femei sau chiar băr-
bați cu suflete alese care n-ar în-
drăzni măcar să privească în ochii
cuiva. Și atunci, cu o fotografie și
cu câteva cuvînte bine meșteșu-
gite, eu fac apropierea între aceste
ființe alese și sincere. Gazeta mea,

dacă nu exista, trebuia inventată,
cum a spus cineva.

(*Lina începe să servească.*)

ELENA: Pe vremea mea femeile își
găseau altfel bărbații.

VASILE: Și e chiar atît de simplu?

IONICĂ: Da, omul vede fotografia,
citește dedesubt: „Tinără onestă, ti-
trată, dacă e, caută cămin fericit...“

AURICA (*Silviei*): Ce spuneam eu a-
dineauri: titrată... Și dacă nu e?
Ca mine, de pildă.

IONICĂ: Dați-mi voie... sau: „Vă-
duvă, dacă e, avere bunicică, venit
sigur, caută domn serios...“

ELENA (*Auricăi*): Ce zici?

AURICA: Ce să zic?

ELENA: Practic, oamenii scutesc
timpul.

AURICA: Și cam cîte anunțuri publi-
cați lunar?

IONICĂ: Lunar? Patru pagini pe zi,
e o gazetă...

VASILE: Atîtea femei sînt nemări-
tate?

IONICĂ: N-am hîrtie cîte cereri.

ELENA (*dîndu-și seama că Dumitru
n-a sosit încă la masă*): Lino, chea-
mă-l și pe domnul, de jos, noi am
terminat supa...

(*Lina iese.*)

IONICĂ: Spuneți-mi, coană mare, cum
a ieșit placa? Aș fi venit și eu,
dar duminica avem atît de lucru!

ELENA: Trebuie să te duc la cimitir
s-o vezi. Și versurile dumitale,
domnu' Ionică: uite-așa, numai li-
tere de aur...

LINA (*intrînd*): Conașu' Dumitru a
zis că vine numaidecît. Pot s-aduc
rasolul?

ELENA: Dar prin dreapta, idioato!

SILVIA: Bunico, te rog...

IONICĂ (*Auricăi*): Mi-a vorbit doamna
mare despre dumneata.

AURICA: Da?

IONICĂ: Aveți un magazin?

AURICA: „La șicul elegant“, îm-
brăcăm mirese...

IONICĂ: Perfect.

AURICA: Credeți că...

IONICĂ: Dacă cred? Dar asta-i me-
seria mea!

ELENA: Silvia, sarea. Iar n-a pus
sarea.

SILVIA: Uite-o aici.

ELENA (*lui Ionică, arătîndu-i-o pe
Aurica*): Ai să-i sucești capul.

AURICA: Vai, coană mare!

IONICĂ: Nici o grijă! (*Auricăi.*)
Pentru dumneata trebuie un text

sobru. Cam așa: Femeie onorabilă, venit sigur... Cît ciștiği lunar?

AURICA: Nu prea mult. Depinde de sezon. Cînd sînt nunți...

IONICĂ: Lasă asta. Cam cît, așa, aproximativ?

AURICA: Între două și trei mii...

IONICĂ: Atunci scriem: 5000 venit lunar...

AURICA: 5000? Nu e mult?

IONICĂ: Trebuie să interesăm, să interesăm...

AURICA: Dar sînt o femeie cinstită!

VASILE: Cîntea nu-ți dă de mîncare! VASILE (*Silviei*): Pari cam posomorîtă. Ce-i cu tine? Iar te dor picioarele?

SILVIA: Nu...

VASILE: Alexandru unde este?

SILVIA: S-a dus să învețe la un coleg.

ELENA: Să învețe caii...

VASILE: Dacă nu-l stăpînește cineva!

ELENA: Stăpînește-l tu!

VASILE: Eu?

ELENA: Toți îl cocoloșiți și-o să iasă un vagabond! Bea, fură din teighea; și blegului de taică-său, puțin îi pasă! Ia să te fi lăsat Enache și pe tine de capul tău, ce-ai fi ajuns! Destul cu un bețivan în familie!

SILVIA: Bunico, avem musafiri.

ELENA: Parcă ei nu-l cunosc? Toată Grivița îl știe cum cîntă popește de dimineață pînă seara. De ce-o sta atîta cu neisprăviții ăia?

VASILE: Sînt pe cale să se asocieze. O goangă de-a lui Dumitru. Vrea să deschidă un restaurant cu grădină de vară în centru. Are nevoie de 500.000.

ELENA: Și ăștia doi au 500.000?

VASILE: Pozmagiu ar da jumate și Bizichie jumate.

ELENA: De unde au atîția bani?

VASILE: Vînd carne pe sub mînă.

IONICĂ: Spuneai că fratele dumitale are nevoie de o jumătate de milion?

VASILE: Poate are nevoie și de mai mult, dacă un proprietar de gazetă...

IONICĂ: Mie nu-mi place comerțul.

VASILE: Cînd ai să-i simți gustul o să-ți placă al dracului.

ELENA (*lui Vasile*): Domnica de ce n-a venit la masă?

VASILE: Stă la casă pînă o schimb eu. Cu băieții ăștia de prăvălie trebuie să fii cu ochii în patru, fură de sting.

SILVIA: Mă duc să-l aduc pe tata.

ELENA: Dacă nu și-a făcut plinul, nu-l scoli tu de pe scaun!

(*Silvia iese.*)

IONICĂ: Foarte bine se mîncă la dumneavoastră, coană mare.

ELENA: Mîncarea de restaurant e altfel; ehei, pe vremea lui Enache cine nu venea la prînz aici, ca să nu mai vorbesc că seara nici nu mai aveau loc...

IONICĂ (*Auricăi*): Atunci ne-am înțeleș. Mîine seară la redacție. Uite adresa. (*Ii dă o carte de vizită.*) Și nu uita fotografia.

AURICA: O am la mine. (*Caută în poșetă.*)

ELENA (*luîndu-i-o înainte de a o vedea Ionică*): Nu-i bună! Parcă ești inecată! Du-te și dumneata la Foto „Mărtișor“, să te scoată mai avantajos, ce dracu', ești dîtamaî negustoreasă!

IONICĂ (*privind fotografia*): Are dreptate coana mare. Trebuie să interesăm, să interesăm! Aduci alta mîine seară...

AURICA: Am una de acum trei ani, dar o țineam pentru mine...

IONICĂ: Să fie bine retușată. Nu uita apoi plata anticipată a anunțului. Reușită sigură, ascultă la mine.

AURICA: V-aș fi recunoscătoare.

IONICĂ: Multă lume îmi este recunoscătoare.

SILVIA (*intrînd*): Tata vine numai-decît.

ELENA: E afumat bine?

SILVIA: Bunico!

IONICĂ (*lui Vasile*): Nu înțeleg un lucru. De ce nu te bagi dumneata în afacerea cu restaurantul?

VASILE: Vezi c-a început să te intereseze comerțul?

IONICĂ: Întrebam numai așa...

VASILE: Nu cred nimic din ce-mi spui. Nu mă bag pentru că de ani de zile vreau să fac singur negustorie.

(*De pe scări se aude vocea puternică a lui Dumitru*: „Și s-a prăbușit Villonul...“.)

ELENA: Ce v-am spus eu?!

(*Intră Dumitru. Seamănă cu Vasile. E ceva mai în vîrstă, poate 50 de ani împliniți. E îmbrăcat mai îngrijit, nu poartă mustață. Aer tragic, de om dezechilibrat.*)

DUMITRU (*se uită la toți*): Bună ziua.

A, uite-l și pe domnul Ionică...

ELENA: Vă cunoașteți?

DUMITRU: Cum să nu? Public în fiecare duminică în gazeta lui un

anunt: „Vizitați cu încredere vechiul restaurant «La roata lumii», bufet bine asortat, orchestră de balalaici“.

IONICĂ: Cinci lei cuvîntul, conform tarifului comercial.

DUMITRU: Și dumneata, domnișoară Aurico, ce mai faci?

AURICA: Mulțumesc lui dumnezeu, bine.

SILVIA: Tată, stai aici.

DUMITRU (se așază, cîntă iar): „Și voi dărîma cetatea asta care va ajunge lucru de spaimă și de batjocură, încît oricine va trece pe lîngă ea va rămîne uluit și-și va bate joc de ea“.

ELENA: Unde-ți sint asociații, Dumitru?

DUMITRU: I-am băgat sub masă. Îi cară afară băieții de prăvălie.

ELENA (cu blîndețe): Mănîncă puțin, s-o fi răcit supa. Lino, adu-i supa!

(Lina aduce supa și iese.)

VASILE: I-ai convîns să-ți dea banii?

DUMITRU: E prima oară cînd nu mă certî că m-am îmbătat. Cînd e vorba de afaceri devii un firate bun.

ELENA: Haide, gustă!

DUMITRU (gustă): Mamă, nu-mi place! Asta-i mîncare de birt! Lino, Lino, dă-mi ceva cu muștar! Bețivilor le trebuie mult muștar. Lino, Lino!

SILVIA: Las' c-o chem eu. (Iese și se întoarce cu Lina.)

IONICĂ: Supa a fost foarte bună.

VASILE: Eu am plecat. În prăvălie sint o mulțime de mușterii. La revedere.

DUMITRU (îl privește cu ură, fix): Du-te repede. Se usucă locul sub tine.

ELENA: Iar ați început?

VASILE: Nu-l auzi cum vorbește? (S-a reșezat totuși.)

SILVIA: Tată, mănîncă. Ți-am adus puțin rasol.

(Lina servește.)

AURICA: Puțin, mulțumesc.

IONICĂ: Și mie, numai o bucățică de carne. Încep să mă îngraș.

DUMITRU: Vinul, unde-i vinul? Mi-e sete...

BĂIATUL DE PRĂVĂLIE (intrînd): Întreabă cineva de conașul Vasile.

VASILE: Să între.

(Intră Bolocan. Un lucrător de 30 de ani, bine făcut, cu o figură veselă, cuceritoare. E îmbrăcat într-o salopetă. Are în mînă o ladă de ceferist.)

BOLOCAN: Bună ziua, poftă mare.

VASILE: Uite-l și pe Bolocan! Apropie-te...

ELENA (măsurîndu-l): Vin' mai la lumină, colea...

(Bolocan se apropie. Silvia, Lina, Aurica îl privesc cu o curiozitate specială.)

VASILE: O să mai vorbim noi. Lino, urcă-l pe scara de serviciu pe dumnealui și arată-i odaia de sus.

LINA: Vino după mine, pe aici... (Ies pe ușa care dă în prăvălie. Mai tîrziu puțin, vor apărea sus amîndoi. Lina îi arată odaia.)

ELENA: Parcă nu eram destui în casa asta? Nu știu ce ți-a mai trebuit chimiaș...

VASILE: Mai scot un ban. De ce să stea odaia aia degeaba? Pe urmă, băiatul e priceput. A făcut școala de mecanici. Ți mai repară o clanță, ceva...

DUMITRU: Să repare mai bine gramofonul ăla, că tot stă mut... Vinul, unde-i vinul meu?

(Silvia, mută, privește după Lina și Bolocan, spre ușa.)

ELENA: Și tu ce stai țeapănă ca o mumie? N-auzi că lui taică-tău îi arde pipota să bea vin?

(Silvia iese iute și se întoarce cu o damigeană mică.)

DUMITRU (lui Vasile): Auzi tu, să-l pui să repare gramofonul...

ELENA: Nu-mi ajung balalaicile din circiumă, seara!

DUMITRU: Să repare gramofonul, mamă, să cînte... Casa asta a noastră e atît de tristă...

C O R T I N A

Tabloul 2

(După cîteva ceasuri. Se înserează. Sus, în mansardă, Bolocan își aranjează odaia. Scutură pătura veche și privește în jur. Din lada de ceferist scoate niște scule pe care le așază la îndemînă. Peretele lăzii e plin de fotografii lipite, deocamdată greu de distîns. Pe masă apar arcuri de ceasornice, capace, rotițe etc. Omul încearcă patul, privește masa strîmbă. Joc mut. Pare mulțumit. Odaia e cam întunecoasă. Geamul îngust, care dă spre coridor, ca și ușa mică, abia lasă să intre puțină lumină. Jos, Domnica — o femeie de 35 de ani, focoasă, cu ochi arzători, cu un păr lung și negru — stringe masa. Ionică și Aurica au plecat. Dumitru, foarte beat, cîntă pe nas de unul singur, căzut într-un

folotiu. Silvia îl privește tristă. Trep-tat întunericul crește.)

DUMITRU: M-am cam îmbătat.

DOMNICA: De ce nu te duci să te culci puțin?

DUMITRU: Vasile, Vasile, unde ești?

DOMNICA: Lasă-l în pace, stă cu mama.

VASILE (din camera Elenei, prin ușa deschisă): Ce mai vrei?

DUMITRU: Las-o, nu-i mai ține lumina. Nu moare ea atât de curînd. A mâncat mai mult, ca în fiecare duminică, și i s-a făcut rău.

VASILE: Au plecat musafirii?

DOMNICA: Au plecat. Pe domnul Ionică abia l-a cărat băiatul afară.

DUMITRU: Înțepenise. Uite, eu beau și nu pătesc nimic...

(Silvia, lingă geam, se uită afară, pe stradă. Dumitru adoarme în folotiu. Din când în când, tresare în somn și bolborosește cite ceva.)

DOMNICA (Silviei): Și tu de ce nu ieși undeva?

SILVIA: Unde să ies, mamă? Plouă. Mă dor picioarele...

DOMNICA: Nu știu cui oi fi semănînd, că tare ești posacă! Mie mi-a plăcut să petrec, ce zic că mi-a plăcut? Imi mai place!

SILVIA (cu puțină dirzenie): Ești sănătoasă. Îți merg toate bine.

DOMNICA: Nu e totul să fii sănătos, trebuie să fii și vesel. O să cobor în prăvălie.

SILVIA: Mai stai cu mine. Mi-e urît.

DOMNICA: Și mușterii?

SILVIA: Acum s-au mai rărit.

DOMNICA (se apropie de ea, o mîngie puțin): Ai dreptate. Băieții de prăvălie mătură, casa am încuiat-o, dacă e ceva de plată mă cheamă ei... Ești cam palidă, ce-i cu tine?

SILVIA: Nu știu, nu dorm bine, aș pleca undeva și nu știu unde...

DOMNICA: Haide, totuși, în prăvălie. Să nu-l mai aud pe taică-tău horîind ca un motor de lemne...

SILVIA: E obosit.

DOMNICA: Obosit? Bea prea mult.

SILVIA: De ce nu faci ceva ca să nu mai bea?

DOMNICA: Parcă nu știi c-am adus și doctorii...

SILVIA: Toată lumea spune asta, dar el e singur și-o simte. Voi nu-l iubiți, niciunul, pentru că dacă l-ați iubi, s-ar îndrepta!

DOMNICA: Nu mai există îndreptare, fetițo! Haide jos, acolo mai vedem

unreun cheffliu cu haz, aici parcă-i un cimitir...

SILVIA: Nu mai pot să rabd mirosul de bere, cînteccele bețivilor. Tu, mai ales, n-ar trebui să mă lași acolo...

DOMNICA: O circumumă nu e o bise-rică! Dar tot mai înveți cite ceva în ea. Oamenii se spovedesc rachi-ului și celor care-i ascultă...

SILVIA: Prostii, spun numai prostii. Aș vrea să aud vorbind niște oameni întregi.

DOMNICA: Ce să facem? Așa-i ne-gustoria! N-ai învățat de la bunicu-tău, că el spunea: „Cu urechea as-cultă-l, cu gura să-i rizi și banii să-i iei“.

SILVIA: Banii, banii, mereu banii. Ce faceți cu atîția bani?

DOMNICA: N-avea tu grijă, că se găsește ce să faci cu banii. Trebuie să te mărităm, să-ți facem dotă...

SILVIA: Și fără dotă nu se poate?

DOMNICA: Ce știi tu, fată? Și eu credeam că tot ce zboară se mănîncă. Și uite! Nu l-am vrut pe taică-tău și tot l-am luat. În fami-liile noastre căsătoriile nu se fac după ureche...

SILVIA: Eu am să-mi aleg singură bărbatul!

DOMNICA (cu puțină milă): De, cine știe! (Îi privește picioarele.)

SILVIA (izbucînd în plîns): De ce te uiți așa la mine?

DOMNICA: Îți sînt mamă, trebuie să mă gîndesc la toate... Banii or să te ajute, nu-i mai disprețui atît!

DUMITRU (trezindu-se brusc): Dom-nico, Domnico, unde-ai plecat?

DOMNICA (rece): N-am plecat ni-căieri, sînt aici...

DUMITRU: Vasile, Vasile...ia vino...

VASILE (de dincolo): Mama nu poate să doarmă din cauza ta.

DUMITRU: De ce nu închizi ușa și de ce n-o lași singură? (Izbucînd deodată.) „Aliluia! Aliluia! Lău-dați-l pre Domnul din ceruri! Lău-dați-l întru cele înalte! Lăudați-l pre El, toți îngerii lui, lăudați-l pre El, toată oștirea lui! Lăudați-l pre El, soare și lună, lăudați-l pre El, voi, toate stelele luminoase...“

DOMNICA (cu dispreț): Grozav mai cînti!

DUMITRU: Nu-i așa? Taică-miu, vi-sul asta îl avea: să învățăm și eu și Vasile, să ne facem popi...

DOMNICA: Și după cum se vede...

DUMITRU: Nu i-a mers. Mie mi-a plăcut vinul, pentru că vinul i-a

plăcut și Tatălui nostru. (Cîntat.)
Vasile, Vasile!

DOMNICA: Lasă-l în pace!

DUMITRU (cu o ură instantanee):
Iar îi ții partea?

DOMNICA: Silivia, hai jos, în prăvălie, nu pot să-l mai rabd, iar are chef de ceartă. (Cele două femei ies.)

DUMITRU (se adresează lui Vasile):
Lingușitorule, ea tot pe mine mă iubește...

VASILE (ieșind din camera Elenei):
Ai sculat-o din somn, n-ai pic de inimă!

DUMITRU: Las-o, că nu dormea!
Ai avut tu grijă s-o ții trează. Și, la urma urmelor, să se scoale! Să vină să bea un pahar de vin cu mine!
În casa asta eu comand! Răposatul, tatăl nostru, mie mi-a încredințat conducerea corăbiei.

VASILE: Ia nu te mai răfoi atît și-ascultă aici la mine, cît sîntem singuri.

DUMITRU (desmeticit): Singuri, zici?
Nu vreau să rămîn singur cu tine. (E cuprins de panică.)

VASILE (ca unui bolnav): Ce-ai făcut cu Pozmagiu și cu Bizichie? Dau banii? Dacă n-o să-ți ajungă, o să mai pun și eu ceva. Și lui Ionică i-ar surîde o asociație...

DUMITRU: Nu mai e nevoie. Tu n-ai vrut să-mi dai nimic, iar de ziaristul ăsta să nici n-aud! (Cîntă iar.) „Aurul și argintul întăresc picioarele, dar mai bun decît amîndouă este sfatul cel bun. Averea și puterea înalță inima, dar mai mult decît amîndouă, frica de Dumnezeu“.

VASILE (furios, se plimbă în jurul lui): Iar ești beat. Niciodată nu poate omul să se înțeleagă cu tine. La drept vorbind, poate e mai bine așa. Ce ți-a venit să deschizi un restaurant în centru? O să pierdeți banii!

DUMITRU: Să-i pierdem? Asta-i bună! Cum o să-i pierdem?

VASILE: Dar războiul?

DUMITRU: Păi tocmai pentru că e război vom cîștiga. Tu nu vezi că oamenii vor să petreacă și că nu mai ai loc de ei în prăvălie?

VASILE: Or să înceapă bombardamentele.

DUMITRU: Care bombardamente?
Pînă în primăvară nemții isprăvesc cu Rusia.

VASILE: De...

DUMITRU: Dacă te-ndoiști atît, de ce vrei să-mi împrumuți bani? Ia spune.

VASILE: Pentru că nu pot să te las de capul tău. Bei prea mult și într-o zi averea Domnișorilor se va duce pe apa Sîmbetei.

DUMITRU: Mi-o spui de cînd a murit tata.

VASILE: Și-am să ți-o mai spui pînă..

DUMITRU (agresiv): Pînă ce?

VASILE: Pînă am să te fac să asculti de mine.

DUMITRU: Eu sînt primul născut și tu știi bine că, în casa noastră, totdeauna cel mai mare a condus afacerea.

VASILE: Cînd nu era un bețiv ca tine!

DUMITRU: Crezi că nu știu de ce o cocoloșești pe mama?

VASILE: N-o cocoloșesc... am grijă de ea. Miine, poimiine o să moară și...

DUMITRU: Și nu m-a desmoștenit!

VASILE (uluit): Ești nebun! Băutura ți-a luat mințile...

DUMITRU: Ai fost la avocat, l-ai întrebat cum s-ar putea să-mi iei partea din capital, și el ce ți-a spus? Ia s-aud!

VASILE (îl scutură violent): Ei bine, dacă vrei să știi, am fost. Și n-am să te las pînă n-ai să-mi schelălăi la prag! M-auzi?

DUMITRU: Crezi că poți să-mi iei totul?

(Intră Alexandru. Cei doi tac.)

ALEXANDRU: Bună seara. De ce stați pe întuneric ca liliiecii?

VASILE (lui Dumitru, iute, șoptit): Dacă mai scoți vreun cuvînt, știi ce pățești... (Dumitru cade moale în fotoliu.)

ALEXANDRU: Ce făceați aici?

VASILE: De unde vii?

ALEXANDRU: Am fost la un coleg să...

DUMITRU: Spune adevărul, băiatul meu, nu mai minți degeaba. Vii de la curse. Ai cîștigat ceva?

ALEXANDRU: Doi poli. În cursa a V-a m-a încuiat Buffalo, a galopat la potou.

VASILE: Ți-am mai spus să nu te mai duci la curse.

DUMITRU: Bine-ai făcut! Distrează-te cît ești tînăr. Stai lîngă mine. Ia un pahar. Învață cum se bea!

VASILE: Ba asta n-ai s-o faci!

DUMITRU (îi întinde lui Alexandru un pahar): Ia!

ALEXANDRU (*ii privește pe amândoi, cu o ușoară ezitare*): Haide, nu vă mai certați pentru mine din cauza unui pahar de vin...

DUMITRU: Nu ești muiere. Bea, fiule! Acuși intri în școala de ofițeri și trebuie să te pricepi la cai, la femei și la vin...

VASILE: Vrei să-l omori.

ALEXANDRU: N-a murit nimeni dintr-un pahar de vin.

DUMITRU (*lui Vasile, cu o ironie ascunsă*): Îl auzi? Îmi seamănă? (*Ride tare.*)

ALEXANDRU: Ah, să-l fi pus pe Narcis, aveam acum două bătrine în buzunar...

VASILE: Vorbești ca un derbedeu!

ELENA (*de dincolo*): Domnico, Domnico!

VASILE: Nu-i aici.

ELENA: Adu-mi tu bromura...

ALEXANDRU (*punând paharul de vin pe masă*): Am șters-o! (*Iese din salon și se duce la el în odaie.*)

VASILE (*după ce-a căutat*): N-o găsește, mamă...

ELENA (*de la ea*): În casa asta toate se pierd!

VASILE (*singur cu Dumitru*): N-am să-l las de capul lui!

DUMITRU: De ce nu-i spui totul?

(*Vasile iese fără un cuvânt, coborînd în prăvălie.*)

DUMITRU: A plecat, a plecat. (*Caută vinul, bea singur în tăcere.*)

SILVIA (*intrînd peste cîteva clipe*): Ce întuneric...

DUMITRU: Tu ești, Silvia?

SILVIA: Ce faci? (*Aprinde lumina.*)

DUMITRU: Ca de obicei, beau. Sînt mușterii în prăvălie?

SILVIA: Doi găzari și nebunul de Gică-hau-hau...

DUMITRU: De ce i-ai lăsat singuri?

SILVIA (*o tăcere bătătoare*): Ce să mai caut eu în prăvălie, dacă a venit unchiul Vasile?

DUMITRU: Da, da... N-ai plecat nicăieri?

SILVIA: Unde să plec? E frig. La cinema e îngheșuală și peste o oră bodega se umple. Mă duc să mă întind puțin...

DUMITRU: Pune-mi mîna pe frunte...

SILVIA: Arzi...

DUMITRU (*privind-o ciudat*): Începi să semeni cu maică-ta...

SILVIA: Sînt obosită, mă duc. (*Iese. Sus, în capul scării, Bolocan caută ceva. O zărește și pare bucuros.*)

BOLOCAN: Domnișoară, domnișoară...

SILVIA: Ce s-a întîmplat?

BOLOCAN: O nimica toată. Mi-ar trebui un cui și un ciocan, dacă se găsește. N-am cuier, și, înțelegi dumne-neata, la cîte haine am...

SILVIA: Te-ai aranjat?

BOLOCAN: Mai am puțin și gata. Miine îmi car și restul de joarțe și se numește că m-am căpătuit.

SILVIA: Îți aduc numaidecît ciocanul. Așteaptă aici. (*Reintră în salon. Dumitru cîntă, singur, în fotoliu. Bolocan, singur, privește în jur. Silvia traversează scena și stinge lumina din salon, pentru ca Dumitru să adoarmă.*)

BOLOCAN (*cînd ea se întoarce*): Ai găsit?

SILVIA: În casa noastră se găsește orice, numai puțină liniște lipsește.

BOLOCAN: Mulțumesc.

SILVIA: Dacă mai ai nevoie de ceva, cere-mi.

BOLOCAN: Nu, mă descurc.

ELENA (*din odaia ei*): Silvia! Silvia!

SILVIA: Ce-ți spuneam, niciodată nu e liniște. De astăzi sîntem vecini.

Dumneata sus și eu jos... (*Iese.*)

ELENA: Silvia, n-auzi?

SILVIA: Ba da, bunico.

ELENA: Unde ești?

SILVIA: Aici.

DUMITRU: Ce beznă! Lino, Lino! Adu-mi vin!

LINA (*intrînd din bucătărie, în timp ce Silvia e în odaia Elenei*): N-a mai rămas nimic din damigeană?

DUMITRU: Nimic.

LINA: Atunci să cobor în pivniță să vă mai aduc. (*Iese.*)

ELENA (*din odaia ei, Silviei*): N-ai văzut tu sticla cu bromură?

SILVIA (*tot de acolo*): S-o întreb pe Lina.

ELENA: N-o mai întreba, că nu știe!

ALEXANDRU (*găsindu-l singur pe Dumitru*): De ce nu te duci să te culci?

DUMITRU: Am ațipit puțin.

ALEXANDRU: Eu o șterg în oraș.

DUMITRU: Petrece, fiule, petrece... petrecerea te face să uiți, să uiți... (*Alexandru iese.*)

SILVIA (*intră și o vede pe Lina, care aduce damigeană*): N-ai văzut tu sticla de bromură?

LINA: Nu-i la coana mare în odaie?

SILVIA: Nu.

LINA: Iar o fi ascuns-o ca să vă chi-muiască.

SILVIA: Mai taci din gură! (*Caută în dulap.*)

DUMITRU: De ce vă certați?

LINA: Ia, cu sticla asta de bromură.

(Pune damigeana în fața lui Dumitru.) Fie c-ați băut și astăzi, conașule!

SILVIA : Asta nu te privește pe tine.

DUMITRU : Las-o să vorbească.

SILVIA (intră la Elena) : N-o gălesc.

DUMITRU (Linei) : Bea și tu un pahar cu mine!

LINA : Nu se poate, conașule!

DUMITRU : Bea, nu te sfii! Nimic nu e mai bun decât vinul. (Cintă.)

„Să-ți fie rușine să te lași la prietenie cu slujnica ta și să te împărțășezi de patul ei...”

(Lina ia paharul, îl bea dintr-odată și fuge.)

ELENA și SILVIA (intrînd) : Ce întineric!

DUMITRU : Ați găsit bromura?

ELENA : Da' de unde. Iar bei?

DUMITRU : Ce să fac, mamă?

ELENA (ii ia blînd paharul, așezîndu-se lingă el) : Ia mai lasă-l puțin, să stăm de vorbă.

(Silvia se retrage la ea în odaie, lăsîndu-i singuri.)

DUMITRU : Mamă, n-are inimă, mamă...

ELENA : Taci! (Se uită în jur.) Uită că ai fată de măritat!

BOLOCAN (sus, bate un cui în perete, apoi strigă încet spre scară) : Domnișoară, domnișoară...

SILVIA (ieșind din odaia ei) : Ce s-a întîmplat?

BOLOCAN : Poftim ciocanul, mulțumesc.

SILVIA : Ai terminat totul?

BOLOCAN : Vrei să vezi cum arată odaia acum?

SILVIA (ușoară ezitare) : Nu e prea mică încăperea asta pentru dumneata? (Îl privește lung.)

BOLOCAN : Încap totdeauna într-un loc.

(Silvia urcă scările. Jos, Elena întinde niște cărți pe masă, ascultînd la Dumitru.)

ELENA : Nu mint cărțile, nu mint...

DUMITRU : Ce mai vezi acolo?

ELENA : Nu-i pentru bărbați...

DUMITRU : I-ai văzut, mamă! Iar m-au lăsat singur. Sînt amîndoi în prăvălie...

ELENA : Taci! Silvia a început să bănuiască ceva. Vă certați, vă aruncați totul în față, ne-am făcut de rîs. Toată lumea știe, măcar pe copiiiăștia să-i cruțați...

DUMITRU : Dar pe mine cine mă cruță?

ELENA : Ești bărbat în toată firea.

(Dumitru ride pe neașteptate.) Ce te-a apucat?

DUMITRU : Am 52 de ani și tot îl mai știu de frică pe frate-meu! Vasilie mă bătea de cînd eram copil, deși era mai mic decît mine. I-a plăcut totdeauna să mă bată. Și dumneata l-ai lăsat...

ELENA : Cine avea timp de voi?

(Sus.)

BOLOCAN : Îți place?

SILVIA : Nu e prea arătos. Aici ți-neam niște lăzi.

BOLOCAN : Pentru un sufllet de pripas ca mine, merge. Bine că nu plouă, că nu ninge. La iarnă, cumpăr un godin și sînt împărat. Unde-i un pat și-o masă, acolo-i raiul!

SILVIA : O să-ți aduc o broderie. Jos, în magazie, avem și o sobă. De lemne, o să mai vorbesc cu Lina. Avem buturugi cîte vrei. Are cine să le spargă, dacă-ți trebuie...

BOLOCAN : Nu e nevoie, am bani, o să-mi cumpăr.

SILVIA : Aici se încălzește cît ai clipi.

BOLOCAN : Sînt mai mult plecat pe drum.

SILVIA : Unde lucrezi?

BOLOCAN : La calea ferată.

SILVIA : Umblî cu trenurile?

BOLOCAN : Chiar așa. Cunosoc toată țara asta.

SILVIA : E o meserie frumoasă.

BOLOCAN : Foarte frumoasă. Și dumneata ce faci?

SILVIA : Știu eu? Îi ajut pe toți ceilalți. O prăvălie e ca o moară...

BOLOCAN : De ce nu înveți?

SILVIA : Am învățat.

BOLOCAN : Și te-ai oprit la mijlocul drumului?

SILVIA : Sînt bolnăvicioasă.

BOLOCAN (privînd-o) : Semeni puțin cu sora mea...

SILVIA : Ai o soră?

BOLOCAN : Am avut. A murit cînd avea vîrsta dumitale.

SILVIA : Așa de tînără?

BOLOCAN : Vezi dumneata, moartea își alege cîte un cuib, ca rîndumica. Face ce face, mai pleacă, dar tot acolo se întoarce unde s-a obișnuit. Dar eu te sperii cu vorbele mele...

SILVIA : Nu mă sperii, dar nu înțeleg.

BOLOCAN : În familia mea, toți au murit devreme. Întîi taică-meu, apoi maică-mea...

SILVIA : De ce?

BOLOCAN : Lasă astea! Poate o să mai vorbim!

SILVIA (văzînd cărțile scoase din ladă de Bolocan): Cărți? Ale dumitale?

BOLOCAN: Da.

SILVIA: Romane?

BOLOCAN: Nu tocmai! Niște hîrtoage, dacă ai vreme, am să ți le dau să-ți arunci ochii prin ele. Le am de la un prieten. Trebuia de mult să i le înapoiez, dar nu s-a mai putut.

SILVIA: De ce?

BOLOCAN: E plecat undeva și nu știu cînd se întoarce.

SILVIA: Vorbești în dodii... (Priveste ferestruica ce dă spre coridor.) Aici ar trebui o perdeluță. Tot eu am să ți-o aduc.

BOLOCAN: O să mă boieresc...

SILVIA: Și cu roțițele astea ce faci? (Se uită la ele.)

BOLOCAN: În timpul liber repar ceasuri. Uite, asta este un deșteptător C.F.R. cu sonerie. Îl întorci și la 6 țîrrrr, te scoală și din morți. Pentru cine pleacă la drum și e obosit este exact ce-i trebuie. Asta-i un *Tellus* de buzunar. 18 rubine, marcă de precizie. Merge ca uns, nici nu-l auzi, ticăie singur ca o inimă omenească... I s-a rupt arcuț...

SILVIA: N-am văzut niciodată un ceas pe dinăuntru.

BOLOCAN: Seamănă cu o inimă omenească.

SILVIA: Da?

BOLOCAN: Oarecum. Uite spirala asta albastră de oțel... Se strînge și se desfăce... încet, ca și cum ar avea sînge în ea. Totdeauna la fel, mișcînd limbile astea de metal. Omul aleargă, muncește, și mecanismul se mișcă precis, singur, după o lege a lui...

SILVIA: Ce e un ceas?

BOLOCAN: Puțin timp, ascuns într-o cutie de metal, puțină vreme de care ne aducem aminte mereu, împărțită în felii...

SILVIA: Și timpul ce este?

BOLOCAN: Cine știe: niște amintiri și, dacă ne uităm înainte, cîteva speranțe...

SILVIA: Cînd ai învățat să repara ceasornicele?

BOLOCAN: Într-o vreme cînd îmi mergea foarte rău. Mă dăduseră afară de la calea ferată...

SILVIA: De ce te dăduseră afară?

BOLOCAN: E o treabă mai încurcată. Cînd mi-au spus că m-au concediat, am suferit ca un cîine, dar a trecut și asta, sufletul uită, ca

pisica... Trebuia să trăiesc și-am învățat să repar ceasornice. Nu scoțteam mare lucru, dar n-am murit de foame...

SILVIA (văzînd capacul lăzii de ceferist): Și fotografiile? Ale cui sînt?

BOLOCAN: Unii sînt inventatori, alții niște profesori. Uite, bărbatul ăsta cu barbă a descoperit Polul Nord, cel de lîngă el a inventat balonul.

SILVIA (spre chipul lui Lenin): Și ăsta?

BOLOCAN (ușoară ezitare): ăsta a făcut o revoluție...

SILVIA: Singur?

BOLOCAN: Nici o revoluție nu se face de unul singur...

SILVIA: Atunci?

BOLOCAN: Atunci... Popoarele sînt ca niște corăbii. Merg ani de zile la întîmplare și deodată apare un cîrmaci priceput care le aduce pe linia de plutire... Asta e...

SILVIA: Dumneata ești un om învățat!

BOLOCAN: Crezi? Nimeni nu știe destul pînă la sfîrșitul vieții...

SILVIA: Și unchiul Vasile care credea că o să-i robotești lui pe lîngă prăvălie!

BOLOCAN: Dacă o să fie nevoie de ceva, o să vă ajut. Mă pricep la multe lucruri.

SILVIA: Pendula noastră de jos merge cam anapoda. Mereu rămîne în urmă.

BOLOCAN: Fiecare ceas umblă după un timp al lui, unele întîrzie, altele o iau înainte...

SILVIA: Ce lucruri ciudate îmi spui!

BOLOCAN: Limba omului toarce ca greierele, n-o asculta! În inima lui dacă ai putea privi, ehei...

ELENA (de jos): Silvia, Silvia! Unde-o sta fata asta a noastră atît?

SILVIA: Mă strigă bunica, la revedere. (Iese, coborînd scările. Bolocan se întinde obosit pe pat și începe să citească.)

ELENA (tot așezînd cărțile, Silviei, arătîndu-l pe Dumitru): Uită-te la el! A adormit. Vorbeam, și deodată îl aud cum sforăie. Dar Lina unde-o fi?

SILVIA: În prăvălie, nu știi ce-i duminica jos?

ELENA: Să n-o fi luat razna, c-așa face. Cei din bodegă cred că e la mine, eu o știu în prăvălie.

SILVIA: E tînără. S-ar plimba. Strada e plină de lume.

ELENA: Lunea e ziua ei liberă! Și ce dacă e tînără? Tu nu ești tînără?

Tu nu te-ai plimba? Și uite că stai lângă mine...

SILVIA: Eu m-am obișnuit.

ELENA: Chiar, de ce nu pleci undeva? La vreun cinematograf...

SILVIA: Parcă spuneai că...

ELENA: Rămii mai bine acasă. Mi-e urât. Au plecat toți. Aurica, la cununiile ei, Domnica și Vasile, în prăvălie. Cu Dumitru parcă ești singură, că nu mai iese din pogribaniile lui. Urâtă casă mai avem. Bine face Alexandru că se duce la cai!

SILVIA: Cine să te mai înțeleagă și pe dumneata? O dată-l cerți, o dată zici că...

ELENA: Vorbesc și eu. Cui să-i spui ce am pe inimă? Nimeni nu m-ascultă. Toți cu ale lor. (*Privind-o.*) La 16 ani eram altfel, jucam cadrilul, ehei, ce timpuri, ce timpuri!

SILVIA: Mai e vreme.

ELENA: Ai dreptate. Dacă nu cumva o să te dăm după vreun habotnic de circiumar care o să te țină roaba lui toată viața. Vasile se gîndește de pe acum să te căpătuiască, tremură pentru averea asta. Cu bețivanul de taică-tău, nu-i de mirare...

SILVIA: De ce nu-l opriți să mai bea?

ELENA: Parcă mai ascultă de cineva?

SILVIA: Așa spune și mama, dar nu faceți nimic ca să se vindece...

ELENA: E deprins de mic. Cînd s-a născut era să-l omoare moașa, abia l-am salvat. Poate de aceea l-am iubit atît. Pe Vasile nu l-am vrut. Enache a ținut. Doi copii sînt două griji. El seamănă cu răposatul. Apucător, rău, ciinos, pe cînd Dumitru e altfel. Nu adună ca ai noștri, să nu fi stat în burta mea aș fi crezut că e luat de la leagăn. E mai subțire, are ceva de femeie în el, e slab și bicisnic, dar cu suflet ales, nu e grosolan, nu înjură birjărește ca Vasile, parcă-i boier...

(*Din stradă se aude strigătul lui Gică-hau-hau.*)

GICĂ: Ai să mori! Ai să mori!

ELENA: Ce e?

SILVIA: Nimic, a plecat Gică și strigă.

ELENA: Iar s-a îmbătat.

GICĂ (*de jos*): Ai să mori! Ai să mori!

ELENA: Să nu-l mai aud, să nu-l mai aud! Mie-mi coboște!

SILVIA: Nu-i adevărat, e un prostovan.

GICĂ: Ai să mori! Ai să mori!

ELENA: Du-te și dă-i ceva, numai să tacă. (*Se scotocește în buzunar.*) Uite!

(*Silvia iese grăbită.*)

GICĂ: Ai să mori! Ai să mori!

ELENA: Turbatul!

GICĂ (*după o pauză*): Moarte negustorilor! Moarte pomanagiilor! Hau, hau! (*Pauză.*) Trăiască cine știu eu, cu mama lui! Trăiască coana mare! Hau, hau... Moarte negustorilor!

SILVIA (*revine*): A plecat...

GICĂ (*depărtat*): Ai să mori! Ai să mori!

ELENA: I-am spus lui Vasile să nu-l mai primească în prăvălie.

SILVIA: Mereu îl dă afară, dar el tot aici trage.

DUMITRU (*geme în somn, tresare, se ridică în picioare, buimăcit*): A, vreți să scăpați de mine! Mamă, mamă! Ticăloșii, ticăloșii! (*Desmeticit.*) Ce-i? Ce-i?

SILVIA: Ai visat urit.

DUMITRU: Și de ce te holbezi așa la mine, n-ai mai văzut om beat?

ELENA: Las-o-n pace!

DUMITRU: Du-te, ieși!

(*Silvia, plîngînd, iese pe ușa care dă în prăvălie.*)

ELENA: Potolește-te!

DUMITRU: Mamă, mi-e frică, mamă. Am visat că m-au strîns de gît... Uite așa mă apăsau cu mîinile...

ELENA: Cine să te stringă de gît?

DUMITRU: Ei! (*Arată spre ușa care dă în prăvălie.*) Ai să vezi, or să mă omoare. Vor să scape de mine...

DOMNICA (*intrînd*): Ce s-a întîmplat aici? Nebunule, ai speriat fata.

ELENA: Privește-l, uite ce-ai făcut din el! (*Îl arată pe Dumitru.*)

DOMNICA (*lui Dumitru, fără să se uite la Elena*): Haide dincolo să te culci. Ești beat.

DUMITRU: Tirfă! Ți-ai adus aminte că azi e ziua noastră de nuntă?

ELENA: Dumitre!

DOMNICA: Lasă-l să vorbească!

DUMITRU: N-o să scăpați de mine! Să știți că n-o să scăpați de mine!

Eu am să vă omor pe amîndoi!

ELENA: Dumitre!

DUMITRU (*dus de braț de Domnica, cîntă*): „Vreme este să te naști și vreme este să mori, vreme este să sădești și vreme să smulgi ceea ce ai sădit, vreme este să ucizi și vreme să tîmăduiești, vreme este să dărîmi și vreme să zidești...”

CORTINA

1943. Iarna. Același salon, foarte de dimineată. După un timp, mică schimbări care să sugereze trecerea vremii.
Sus, în mansardă, la Bolocan, a fost așezată o perdeluță la fereastră. Au apărut un godin mic și un dulap cu câteva cărți. Odăița are ceva intim, mai îngrijit.

Tabloul 3

BĂIATUL DE PRĂVĂLIE: S-au sculat conașii ?

LINA: Ssst! C-acum se trezește scorpia și ne face ca pe-o albie de porci.

BĂIATUL: A venit domnu' Ionică Pară. E ciugulit gata. Mi-a cerut un rom mare, or, fără voia lui conașu' Vasile...

LINA: Dă-i și s-aștepte, c-acuși face ochi, doarce ca păsările. Șterge-o, c-ai lăsat prăvălia singură... (Băiatul iese.)

LINA (mătură mai departe, se uită prin gaura cheii la camera lui Vasile): Parcă n-ar fi singur... Uuu, ce casă! Cum o răbda dumnezeu blestemățiile astea!

ELENA (ieșind din odaia ei): Cum e afară, Lino? (Cască.)

LINA: Cum să fie? O cufureală de vreme, ninge, ninge de prăpădește pământul.

ELENA: Da' slobodă mai ești la gură!

LINA: Așa am învățat să vorbesc, ce să fac?

ELENA: Și zici că ninge?

LINA: Parcă-i de Bobotează.

ELENA: Tocmai azi când trebuie să merg la cimitir!

LINA: Mai lasă-l și dumneata, coană mare, pe răposatul, să mai răsuflă și el!

ELENA: Ia nu te obrăznici! Ajută-mă mai bine să-mi închei rochia! (Lina o ajută.)

ELENA: Și să-mi faci un ceai, dar mai dulce. Nu s-a sculat nimeni?

LINA: O să-i trezești dumneata acuşica, cu glasul matală.

ELENA: Ai măturat?

LINA: Să-ți faci mustața.

ELENA: Pun eu degetul, numai să rămînă o urmă, că o să vezi ce-ai să pățești.

LINA: Numai gura e de dumneata!

ELENA: Piei din ochii mei, ia te uită, se întinde la discuție cu mine! Stai!

LINA (se oprește): Stau...

ELENA: Ai vorbit cu chiriașul?

LINA: Am vorbit. De fapt, vorbise și domnișoara Silvia...

ELENA: Ce spui? Ia te uită!

LINA: Ehe, coană mare. De când a venit băiatul ăsta, parcă și nora dumitale se boiește mai mult pe buze...

ELENA: Nu te obrăznici!

LINA: Nu mă obrăznicesc, ziceam și eu așa. Ce-i drept, e chipeș!

ELENA: Ți-o fi plăcând și ție?

LINA: Ba bine că nu, că nu m-oi fi crezînd de lemn! Dar nu se uită el la una ca mine...

ELENA: O să-l dau afară!

LINA: Domnișoara Silvia umblă ca pe apă de când s-a mutat sus domnul Bolocan.

ELENA: Prostii. Ce-a spus? Ne repara gramofonul?

LINA: Ieri n-a avut timp, dar acuşica coboară și se apucă de el. La început n-a vrut, zicea că e ocupat, dar, cum a deschis gurița domnișoara Silvia, l-a înmuiat. Se pricepe. Ați văzut pendula cum merge. (O arată.) Bate la oră la oră, ca la Mitropolie... E bine să ai așa un om pe lângă casă, priceput la toate...

ELENA: E cam mîndru. Nu primește bani și nu face orice. S-au dat dracului și lucrătorii ăștia, umblă îmbrăcați ca negustorii și abia îți mai zic bună ziua.

LINA: Adică dacă e lucrător, nu e și el om?

ELENA: Ieși! (Lina iese. La ușa Silviei.) Te-ai sculat?

SILVIA (îmbrăcată): Demult. M-am spălat și mă pregăteam să vin la dumneata.

ELENA: Suflet bun, nu ca alții. Dar de ce-ai făcut ochi cu noaptea în cap?

SILVIA: Astăzi vine Alexandru de pe front. Aseară tata a primit o telegramă.

ELENA: Bine că-l mai vedem acasă, odată! S-o fi săturat de război!

SILVIA: Nu cred. I-ai citit scrisorile?

ELENA: Minte înfierbîntată de tînar. Nu-i era lui bine acasă, coala, la căldurică? Parcă nu s-a rugat Vasile de el să nu se ducă la școala de ofițeri? Că s-a rugat! Dar cine

s-asculte ? Un bețiv, un cartofor, un vânător de fuste ?

SILVIA : Nu-l mai vorbi de rău.

ELENA : Numai sufletul meu știe ce-a pățit la examen cu el. A trebuit să merg la o rudă de-a lui Enache, la un profesor, să mă rog să pună o vorbă bună, să le arăt că nepotul meu se duce să se jertfească pentru țară. Mai bine-mi îngheța limba-n gură, că dacă nu-l primeau, acum sta coala cu noi...

SILVIA : Tot îl luau, pe toți tinerii i-au luat pe front.

ELENA : Când sosește ?

SILVIA : Acuși trebuie să pice, dacă trenul n-are întârziere.

ELENA : Adu-mi paltonul, că trebuie să plec.

SILVIA : Unde ?

ELENA : La cimitir, ce mai întrebi ? Lino ! Ia te uită cât îi trebuie ca să fiarbă un ceai ! Lino !

LINA (*intră cu ceaiul*) : Gata, coană mare, că n-arde Dobra ! Poftim, vezi să nu te frigă la buze...

ELENA : Nu-ți stă limba aia în gură, ca melița !

LINA : Omul sărac, cu atîta se fudulește, cu ce spune !

ELENA (*se așază. Silvia îi aduce paltonul și i-l pune la îndemînă. Bea ceaiul*) : Trebuie să fie o zăpadă ! (*Privește prin geam ninsoarea.*) O fi acoperit mormîntul lui Enache. Iar o să-mi ia intendentul o mulțime de bani ca să ridice nămeții...

LINA : Eu nu știu ce i-o mai trebui lui domnu' Enache atîta grijă, că doar morții nu răcesc !

ELENA : Iar te bagi în sufletul meu ? Stă casa cu fundul în sus și dumneaei pălăvrăgește cu mine ! (*Lina iese.*)

(*Se aude pendula bătînd melodios.*)

SILVIA : Opt...

ELENA : Auzi-o cum mai bate, priceput chiriașul ăsta, știe de toate...

SILVIA : Da...

ELENA : Și tu, cine-mi ești !

SILVIA : Bunico, nu te-nțeleg.

ELENA : Tu crezi că dorm, că nu știu că vorbești cu el ori de cîte ori se întoarce de la drumurile lui... Dar să nu afle Vasile, că de el mi-e mai frică. Ai crescut și tu, fată, azi miine te mărităm, de, că e cam tinerel și ți-o plăcea...

SILVIA : E un om învățat...

ELENA : Învățat ! Că n-o fi profesor ! Tii, e abia 8, mai stau nițel, că nu s-a deșteptat nici intendentul ! Chea-

mă-l pe chiriaș să repare gramofonul ăsta. Nu mai scap de gura lui Dumitru. Muzică-i trebuie, că incolo e lulea ! Cheamă-l jos. Nu mai ocoli prin curte. Să-i dăm și un ceai. Lino, Lino ! Iar n-aude astupata asta...

LINA (*intrînd*) : Da, coană mare.

(*Silvia iese.*)

ELENA : Mai fă două ceaiuri.

LINA : Acuși le-aduc, că am încălzit soba, și, care cum se scoală, știu ce-i trebuie. (*Iese.*)

SILVIA (*sus, după o bătaie în ușă și un răspuns*) : Dormeai ?

BOLOCAN : Nu...

SILVIA : Nu dai ochii în gene, totdeauna te găsec cu o carte în mină.

BOLOCAN : Nu e timp, domnișoară, știi proverbul, așteptînd, așa ceva...

SILVIA : Și dumneata ce așteptă ?

BOLOCAN : Fiecare om așteaptă ceva. Mi se pare că mă cauți pentru gramofonul acela ?

SILVIA : Da.

BOLOCAN : Îmi iau sculele și cobor numaidecît...

(*Silvia iese.*)

ELENA (*jos*) : Se trezise ?

SILVIA : Da, citea...

ELENA : Cum or putea oamenii să stea cu nasu-n cărți, nu știu. Eu în afara Zodiacului n-am citit nimic din școala primară, și uite că n-am murit.

BOLOCAN (*coborînd*) : Bună dimineața, coană mare. Sănătoasă, sănătoasă ?

ELENA : Bogdaproste.

BOLOCAN : Ăsta-i gramofonul ? Lucru vechi... (*Îl cercetează cu atenție.*)

ELENA : N-a mai cîntat după '928. Am și plăci, or să hîrîie ele, că s-or fi învechit, dar o să cumpărăm altele. Acum e unul Zavaidoc, care are glas bun...

BOLOCAN (*deșurubînd și vorbînd în același timp*) : *Columbia*, marcă americană. Cît să fi dat pe el ?

ELENA : Răposatul Enache s-a scărpinat în pungă bine să-l aducă acasă. La o cumetrie l-a scăpat o rudă pe jos și de-atunci tace...

BOLOCAN : Îl facem noi să vorbească !

ELENA : Da' dumneata ce tot moșmondești în cărți, că-mi spune fata asta că toată ziua citești.

BOLOCAN : Chiar toată ziua, nu. Numai cînd am timp.

ELENA : Oi fi evanghelist d-ăia, de ne-
strică credința, numai ei stau cu
nasul în Biblie toată ziua.

BOLOCAN : Da' de unde ! Nu pot să-i
sufăr.

ELENA : Mai rău atunci ! Pe tinerii
din ziua de azi îi mai înțeleg că
nu se duc la biserică, dar dumneata,
cruce de om, ar trebui să te gîn-
dești că tot pe lumea ailaltă ajun-
gem.

BOLOCAN : Eu nu cred în lumea ail-
laltă. Aici pe pământ e bine, unde
e bine.

ELENA : Ai o limbă afurisită, cât ești
de mut.

BOLOCAN : Nu-i limba de vină, su-
fletul....

ELENA (*Linei, care intră cu ceaiu-
rile*) : Dă-i și dumnealui un ceai....

(*Lina așază unul în fața Silviei și
îi întinde unul lui Bolocan, care lasă
o clipă sculele.*)

BOLOCAN : Mulțumesc.

ELENA (*dăpă ce iese Lina*) : Servi-
torilor nu li se spune mulțumesc.

BOLOCAN : Nu sînt cîini.

ELENA : Eu ar trebui să plec. (*Sil-
viei.*) Dă-mi paltonul ! (*Silvia o
ajută. Ieșind.*) Mă întorc numaidecît,
vezi dacă... dumnealui mai are
nevoie de ceva, ajută-i ! (*Are ceva
complice în glas, care o jenează
pe Silvia.*)

SILVIA : Merge ?

BOLOCAN : Trebuie.

SILVIA (*lîngă fereastră*) : Ce mai
ninsoare !

BOLOCAN (*preocupat*) : E frumos cînd
mîinge ! Ce faci după masă ?

SILVIA : De ce mă întrebî ?

BOLOCAN : Nu vrei să te plîmbi cu
mine ?

SILVIA (*speriată puțin*) : Vorbești
serios ?

BOLOCAN : Foarte serios. Stai prea
mult în casă. Ai o față palidă, ne-
sănătoasă. Aerul o să-ți facă bine.

SILVIA : Merg, merg... La ce oră ?

BOLOCAN : Spre seară sau după masă
cît mai e lumină...

SILVIA : Pe la 4, cînd ai noștri mai
dorm încă. Să nu știe nimeni, vrei ?

BOLOCAN : Bine.

SILVIA : Să mă aștepți lîngă poșta
cea mare, acolo unde sînt cutiile
cu scrisori. (*Se privește și, mișcîn-
du-se puțin tîrșit spre el, își dă
seama de ceva.*) Dar dumitale n-o
să-ți fie rușine ?

BOLOCAN : De ce să-mi fie rușine ?

SILVIA : Să mergi cu mine. Șchioa-

păt puțin, mai ales la vremea asta
umedă...

BOLOCAN : Nu-i nimic. De ce nu
faci ceva ca să-ți treacă ?

SILVIA : M-au înțepat cu injecții, dar,
cînd e frig și ploaie, picioarele tot
mă mai dor.

BOLOCAN : Casa asta a voastră e
foarte întunecoasă, făcută parcă să
înăbușe oamenii. Dacă n-aș fi atît
de aproape de gară, m-aș muta și
eu !

SILVIA : Vrei să te muți ?

BOLOCAN : Ți-ar părea rău ?

SILVIA : Da ! M-am obișnuit să te
ascult...

BOLOCAN (*scofînd un arc rupt*) :
Iată buba ! Arcul e rupt.

SILVIA : Ai altul ?

BOLOCAN : O să încropim noi ceva.
Tii, ce de praf s-a strîns ! Era păcat
să rămînă fărîmat. În cutia asta
zac atîtea cîntece necîntate ! (*Sco-
tocește în sacul lui cu scule, gă-
sește ceva.*) Cred că ăsta o să se
potrivească !

SILVIA : Îți plac cîntecele ?

BOLOCAN : Cui nu-i plac ? Muzica
ține și de cald, domnișoară. La noi
în casă, pe cînd trăiau toți, dumi-
nica se strîngeau rudele. Aveam
un unchi cu o voce foarte fru-
moasă. Cînd bea un păhărel mai
mult, cînta de se spărgeau geamu-
rile. În ziua aia uitam de toate ne-
cazurile. Păcat de el că acum e
plecat...

SILVIA : Unde-a plecat ?

BOLOCAN : Într-un loc nu tocmai
plăcut.

SILVIA : Păi atunci de ce s-a ma-
dus ?

BOLOCAN : Nu pleci totdeauna unde
vrei.

SILVIA : Mî se pare că înțeleg... A
făcut ceva rău, urît... A furat ?

BOLOCAN : Mai rău !

SILVIA : Mai rău ?

BOLOCAN : Da, a avut gură mare.

SILVIA : Nu înțeleg...

BOLOCAN : Eu îți tulbur mințile cu
fleururile mele.

SILVIA : Îmi place să te ascult.

BOLOCAN (*se uită în jur, fără să
pară că e atent la asta*) : Domni-
șoară, dumneata stai aici ca într-o
colivie. Vezi lumea prin geam, dar
oare o înțelegi ?

SILVIA : Nu știu nimic despre lume.
Ai mei mi-au hotărît soarta pe
multă vreme înainte...

BOLOCAN : Și crezi că e bine ?

SILVIA : Ce pot să fac ?

BOLOCAN: Să încerci să ieși afară, să încerci să înțelegi ce se petrece în jur...

SILVIA: Și ce se petrece în jur?

BOLOCAN: O mulțime de lucruri...
Ce oțel încăpăținat! (*Lucrează atent.*)

SILVIA: De când te cunosc am început să deschid ochii, dar mi-e frică de dumneata, vorbești parcă o altă limbă...

BOLOCAN: Ți se pare.

SILVIA: Îmi spui că lumea e împărțită rău. Că unii au prea mult și alții prea puțin. Ai mei zic că așa e rînduiala lăsată de la dumnezeu: lumea s-a născut cu săraci și cu bogați...

BOLOCAN: Orice rînduială poate fi schimbată.

SILVIA: Omul acela... plecat gîndea ca dumneata?

BOLOCAN: Da, și vorbea mult...

SILVIA: Și de-aceia l-au închis?

BOLOCAN: Nu numai de aceea...

SILVIA: Uite, îmi spui ceva, și deodată te oprești ca în fața unui prag. Pînă aici e voie...

BOLOCAN: Am încredere în dumneata, altfel nu ți-aș fi spus nimic.

SILVIA: Cum se naște încrederea într-un om?

BOLOCAN: Sînt ca lupul, simt cînd am de-a face cu oameni răi...

SILVIA: Și eu sînt un om bun?

BOLOCAN: Pînă acuma, da...

SILVIA: Și-l țin de multă vreme închis?

BOLOCAN: De cîțiva ani. La drept vorbind, orice bărbat trebuie să facă puțină pușcărie. Ea e bună ca armata, te învață cu greutatea...

SILVIA: Vrei să spui că și dumneata ai stat la pușcărie?

BOLOCAN: Numai doi ani. Ne-au luat pe amîndoi în '33, la greva cea mare; erai mică, n-aveai de unde să știi...

SILVIA: Ba știu, cînd urlau sirenele.

BOLOCAN: Atunci.

SILVIA: Cînd se adunaseră muncitorii din tot Bucureștiul și țineau piept jandarmilor și lumea alerga cu mîncare să le ducă celor de la ateliere.

BOLOCAN: Atunci, domnișoară.

SILVIA: Și dumneata erai acolo?

BOLOCAN: Eram mulți. Vreo 7000.

SILVIA: Și pentru asta v-au condamnat?

BOLOCAN: Pe unii i-au împușcat.

SILVIA: Dar nu erați niște hoji.

BOLOCAN: Eram. Vroiam să luăm bogățiile de la cei bogați și să le dăm săracilor. Asta nu se iartă. Ceream doar atît: pîine, pace, libertate... Așa strigam de Pîine! Pace! Libertate! (*A lăsat sculele și rostește cuvintele simplu, fără emfază.*)

SILVIA: Ce frumos ai spus cuvintele astea...

(*Intră Băiatul de prăvălie.*)

BĂIATUL: Nu s-a sculat conașul Vasile?

SILVIA: Bate-i la ușă! (*Băiatul bate în ușă, se aude vocea lui Vasile.*)

VASILE: Cine e?

BĂIATUL: Costică. V-așteaptă domnu' Ionică Pară în prăvălie, are de vorbit cu dumneavoastră.

VASILE (încă în odaie): Să aștepte aici în salon, pînă mă îmbrac...

(*Băiatul iese.*)

SILVIA: Atunci, după masă la 4...

BOLOCAN: Și ce ți-am spus rămîne între noi. Știi să ții un secret?

SILVIA: Ba bine că nu... (*Ride timid.*)

(*Intră Ionică Pară.*)

IONICĂ (e cam amețit): Bună dimineața. Nu-i nimeni pe-aici?

SILVIA: Unchiul Vasile vine numai decît.

BOLOCAN: Acuși o să cînte, l-am dîbuit...

VASILE (intrînd cu cămașa în afara pantalonilor, îmbrăcîndu-se, vîzîndu-i pe Bolocan și pe fată): De dimineață v-ați mai sculat! (*Către Ionică.*) Și cu dumneata ce-i la ora asta?

IONICĂ: Pot să m-așez?

VASILE: Stai.

IONICĂ: Pot să vorbesc? (*Uitîndu-se la Bolocan și la Silvia.*)

VASILE: Sîntem de-ai casei...

IONICĂ (se trag totuși mai într-o parte, vorbind încet): Vin de la un chef, lume subțire, unde se știe totul...

VASILE: Și?

IONICĂ: E groasă, rușii înaintează mereu.

VASILE: Și?

IONICĂ: Mă gîndeam dacă nu e timpul să mă retrag din afacerea cu restaurantul. Oare fratele dumitale o să-mi înapoieze banii împrumutați?

VASILE: Știu eu? Ți-a dat o poliță, ceva la mîna?

IONICĂ: Da, s-a-ncărcat cu dobinzi, îmi tot spune să-l mai păsuiesc, dar uite ce urgie vine și eu nu vreau să mă prindă fără nimic. Eu sînt

gazetar, domnule, simt, nu e bine, nu e bine...

VASILE: Stringe-! cu uşa, cere-i banii şi, dacă nu ţi-i dă, apucă pe cale legală.

IONICĂ: Nu sint un ticălos. Ştiu că treaba nu merge bine, a băgat pe altul acolo. ăla fură de stinge, el nu se mişcă, bea toată ziua, o s-ajungă ca vai de lume.

VASILE: Lasă-l să se înveţe minte! O să vină la mine şi-o să ceară...

IONICĂ: Parcă nu i-ai fi frate!..

VASILE: Aşa merită cei care nu ştiu să ţină banii.

IONICĂ: Dar e vorba de familia dumneavoastră.

VASILE: Un negustor adevărat nu are familie; familia lui, el e. Să nu crezi că am dormit, eu am ştiut să-mi înmulţesc ce-i al meu. Dumitru, ca să scape din ce-a intrat, trebuie să-şi vindă partea de moştenire, or asta nu se poate decît după moartea mamei.

IONICĂ: Nu-i mai cobî.

VASILE: Nu cobesc nimănui nimic. Or, dacă dumneata îl stringi cu uşa, el o să vină şi-o să-mi ceară, şi dacă cere, trebuie să-mi dea ceva în garanţie, pricepi?

IONICĂ: Cam greu.

VASILE: Nu-i nimic. Haide jos în prăvălie pînă nu se scoală, să nu ne vadă împreună. Aşteaptă-l la o masă, fac eu cinste. Cum deschide ochii vine în circumă să-şi spele gîtlejul. Atunci spui: Domne Dumitre, asta şi-asta şi-asta. Am poliţele, a trecut termenul, nu-mi mai trebuie dobînzile, vreau capitalul împrumutat, că soseşte urgia. *(Îl ia de braţ şi, la ieşirea spre uşă, se uită la cei doi, bănuitor. Silvia îl priveşte tăcută pe Bolocan. O scurtă bănuială la Vasile, apoi cei doi ies.)*

BOLOCAN: Cred că-i gata. *(Înşurubează capacul.)*

SILVIA: Şi chiar o să cînte?

BOLOCAN: Vrei să-l pun?

SILVIA: Stai să aduc plăcile... Erau în dulapul ăsta. *(Caută, le găseşte, vine cu ele, ştergîndu-le de praf cu cotul puloverului.)*

BOLOCAN: Dar nu sculăm toată casa în picioare?

SILVIA: Ai dreptate... Ce-i de făcut?

(În clipa asta intră Domnica, ieşind din camera lui Vasile. Silvia o priveşte uluită cîteva momente, înţelegînd ceva îngrozitor. Scapă plăcile

pe fotoliul de lingă ea şi rămîne cu mîna la gură.)

DOMNICA: Lino, Lino! *(Văzîndu-i pe Silvia şi pe Bolocan, enervată deodată.)* Şi voi ce faceţi aici? *(Se uită la Bolocan.)*

SILVIA: Mamă, tu unde-ai dormit?

DOMNICA *(rece, deodată)*: Du-te-n prăvălie, că nu e nimeni! Şi dumneata de ce nu-ţi vezi de treabă?

BOLOCAN: Am fost chemat să repar gramofonul...

(Silvia iese, uluită.)

DOMNICA *(singură cu el, cu o uşoară cochetărie)*: Te pricepi la multe lucruri? Vezi să nu-i suceşti capul copilei ăsteia...

BOLOCAN *(rece)*: Dacă se-ntoarce coana mare să-i spuneţi că am terminat treaba.

DOMNICA: Şi cît trebuie să-ţi plătim?

BOLOCAN: Nimic.

DOMNICA: Eşti un om ciudat. Orice meseriaş primeşte bani pentru ceea ce face.

BOLOCAN: Nu e nevoie de nici un ban.

DOMNICA: Eşti mîndru.

BOLOCAN *(stringîndu-şi sculele, porneste spre uşa care dă spre bucătărie)*: Bună-ziuă... *(Iese.)*

DOMNICA: Lino! Lino!

LINA *(ciocnindu-se aproape cu Bolocan)*: Da, conişă.

DOMNICA: Pune-mi şi mie ceaiul. *(E neliniştită.)*

LINA *(îl aduce)*: Dar ce-aveţi la ochi?

DOMNICA: Nimic, m-am lovit...

LINA *(aparte)*: Pe dracu, parcă eu sint surdă şi chioară!

DOMNICA: Ce tot mormăi acolo? Mai bine spune-mi ce-i cu fata asta a noastră! De ce s-a sculat aşa de dimineată?

LINA: În fiecare zi se scoală de dimineată.

DOMNICA: Şi cu lucrătorul ce mai e?

LINA: De, asta dumneavoastră ştiţi, că nu l-am adus eu în casă...

DOMNICA: Silvia îl place?

LINA: Parcă numai Silvia...

DOMNICA: Ieşi, că te pleznesc! *(Lina iese.)*

(Domnica, neliniştită, nu bea ceaiul, se plimbă furioasă în jurul mesei.)

DUMITRU *(iese din odaia lui)*: A, ce plăcere... Iubita mea nevastă... *(Domnica nu răspunde, bea ceaiul cu înghiţituri mari.)* Te grăbeşti? Nu poţi să suferi locul pe care stai?

DOMNICA : Puțin îmi pasă de ce spui !

DUMITRU (*privind-o fix*) : Te-am lovit... (*Moale.*)... Te-am lovit...

DOMNICA : Schelălăi ca un ciine, nu ți-e rușine de tine ?

DUMITRU : Te mai doare ?

DOMNICA : Ești slab, urit și jalnic. (*Se ridică, vrind să plece. Dumitru n-o lasă.*)

DUMITRU : Vasile o să mai aștepte, destul că dormi noaptea cu el...

DOMNICA : O să te omoare ! Aseară abia l-am oprit...

DUMITRU : Nu mi-e frică. (*Ride prostit.*) Știu, vrei să scăpați de mine, asta vrei, dar n-are curaj să meargă pînă la capăt. Ar fi nebun să intre în pușcărie. Îmi dorește numai banii, de-aia mă și lasă să beau...

DOMNICA : Dacă n-ar fi lumea din jur...

DUMITRU : Nu mai spune asta, noi trăim fără rușine de 20 de ani. Ne urim, și-atît ! Cîtă prefăcătorie, cîtă murdărie ! Familia Domnișorilor mai bine crapă decît să-și fărîmîțeze averea !

DOMNICA : Trebuia să spunem totul copiilor. Am fi trăit liniștiți !

DUMITRU : Nu poate să fie liniște acolo unde este slăbiciune. Dacă voi îmi doriți moartea și eu o doresc pe-a voastră. De-ați ști de cîte ori m-am gîndit la asta...

DOMNICA : Dumitre, tu te mulțumești cu ce rămîne pe masa altuia...

DUMITRU : Taci ! Taci !

DOMNICA : Cînd îl vezi pe Vasile fugi și te-ascunzi.

DUMITRU : Nu-i adevărat.

DOMNICA : De ce nu vii noaptea peste noi cu un topor să ne omori ?

DUMITRU : Vă încuiați.

DOMNICA : Și tu pîndești la ușă, și-ascuți, și plîngi...

DUMITRU : Nu vreau să te mai aud, nu vreau...

DOMNICA : Și-mi place să te știu acolo, suferind...

DUMITRU (*o apucă de gît, ea se scutură și scapă*) : O să-ncep cu tine.

DOMNICA : Nu vezi că nu ai nici o putere ? Într-o zi o să te umfli ca o butie.

DUMITRU : Ați vrea voi, ați vrea...

DOMNICA : Și eu am să rămîn stăpînă cu Vasile.

DUMITRU : Cu copiii voștri, cu scîrnăviile voastre de copii...

DOMNICA (*rizind sălbatic*) : Cu copiii tăi, așa cum crede toată lumea.

DUMITRU : Nu ești om, ai o piatră în locul inimii. Dacă ai fi mai bună...

DOMNICA : Cine să fie bun cu tine, mortăciune ? Tată-tău m-a cumpărat ca pe o vită. Știi cum s-a făcut căsătoria ! Părinții noștri nu s-au jucat. Două capitaluri la un loc fac un capital mai mare. Dar pe mine mă întrebasese dacă primesc să intru în socoteala asta ?

DUMITRU : Și la frate-meu ce-ai găsit ? Pentru că nici pe el nu-l iubesti.

DOMNICA : Mă privește.

DUMITRU : O să ne omorîm unul pe altul și-o să crăpi și tu.

DOMNICA : Eu n-am să crap ! Am zile...

DUMITRU : Domnico...

DOMNICA : Iar miorlăi ? Lasă-mă să trec, prăvălia s-a umplut cu mușterii. Trebuie să cîștigăm și astăzi niște bani, și nu vorbind amîndoi o să-i cîștigăm...

DUMITRU : Mai stai o clipă...

DOMNICA : N-am timp. (*Din ușă.*) Azi m-a văzut Silvia ieșind din camera lui Vasile. Ce-ai să-i spui dacă te întrebă ceva ?

DUMITRU : Că măică-sa este o tîrfă !

DOMNICA : Gîndește-te la sufletul ei...

DUMITRU : Puțin îmi pasă de sufletul copiilor voștri !

DOMNICA : Pe Alexandru l-ai nenorocit, l-ai învățat cu băutura, acum vrei s-o schilodești la minte și pe fata asta ?

DUMITRU : E schiloadă și-asa...

DOMNICA : Ea nu e vinovată de păcatele noastre.

DUMITRU : Am să-i spun totul.

DOMNICA : Cum vrei. (*Iese.*)

DUMITRU (*singur*) : O să vă pară rău, o să vă pară rău, v-o spun... Lino ! Lino !

LINA : Da, conașule ! (*Intrînd din bucătărie.*)

DUMITRU : Adu-mi vin.

LINA : Nu e prea de dimineată ?

DUMITRU : De cînd mă înveți tu pe mine cînd trebuie să beau și cînd nu ? Marș afară !

LINA : Nu sînt ciine, nu sînt ciine, să știți ! V-aduc vinul, dar să nu-mi mai strigați așa ! (*Plînge, ieșind.*)

DUMITRU : Stai, unde te duci ? Iartă-mă, sînt un bețiv rău... S-a dus. Și un animal are mindrie. Bate un cal degeaba și-o să te arunce din șa, numai eu, numai noi... Cine sîntem noi ? Am să le fac una

- mare, am să le fac una mare...
(*Intră Silvia. Are o imobilitate a feței care trădează o mare concentrare interioară.*) Silvia, ce-i cu tine? Ți-e rău?
- SILVIA: Nu. M-am sculat cam de dimineată...
- DUMITRU: Vino mai aproape... Vrei să mă întrebi ceva? (*Are o bucurie aproape răutăcioasă în voce.*)
- SILVIA: Nu, nu vreau să te întreb nimic, tată. (*Îl privește bănuitor, lung.*)
- DUMITRU: Stai în lumină, să te văd mai bine. Semeni tot mai mult cu maică-ta.
- SILVIA: Cu tine nu semăn?
- DUMITRU (*gata să-i spună ceva brutal. Se stăpânește*): Fetele seamănă totdeauna cu mamele lor. Da, da, începi să semeni din ce în ce mai mult cu maică-ta. Arăta la fel ca tine când am luat-o. Avea 17 ani sau 18 și era frumoasă, frumoasă. Se pieptăna însă altfel. De ce nu-ți împletești părul în coade? Să-ți faci două coade, auzi tu?
- SILVIA: Lasă-mă...
- DUMITRU (*încă o ține de brațe și o privește*): De ce să pleci?
- SILVIA: Tată, ce-i cu dumneata? Ești bolnav?
- DUMITRU: Ai plîns?
- SILVIA: Nu, n-am plîns...
- DUMITRU: A strigat cineva la tine?
- SILVIA: Nu, lasă-mă! Lasă-mă! Mi-e silă de voi toți...
- DUMITRU: Simți că nu te iubesc, nu-i așa?
- SILVIA: Ce vrei să spui? Nu-i adevărat!
- DUMITRU: Ba-i adevărat! E-adevărat!
- (*Silvia fuge la ea în odaie și se încuie. Intră Băiatul de prăvălie.*)
- BĂIATUL: Conașu' Dumitru, conașu' Dumitru!
- DUMITRU: Ce-i?
- BĂIATUL: Se bat în prăvălie...
- (*De jos din cârciumă, se aud zgomote puternice. O voce de femeie strigă: Să nu v-atingeți de mine! Sînt Gaby, nepoata lui Take Ionescu. Zgomot de bătaie.*)
- DUMITRU: O să-mi spargă geamurile! (*Iese după băiat.*)
- (*Cîteva momente scena e goală. Se mai aud zgomote ce se sting treptat. Intră Lina, care trage cu urechea. Pune o sticlă pe masă.*)
- LINA: S-au potolît. Și conașul Dumitru unde s-o fi dus? Ce tăm-
- bălăul dracului! Iar s-a îmbătat nenorocita aia de Gaby... (*Vede plăcile, se uită la gramofon. Caută ace vechi și pune o placă. Se aude hîrîit un vals desuet și trist. Lina pare încîntată. Intră Elena, care ră-mîne uluită în prag auzind muzica.*)
- ELENA: Asta-i bună! Dumneael ascultă muzică acum...
- LINA: Poate te-oi mai îndulci și dumneata...
- ELENA: Ce-a mai fost pe-aici? Că în prăvălie e-o harabură!
- LINA: S-a-embătat iar scîrba aia de Gaby și-a făcut scandal... (*Ia acul de pe placă.*)
- ELENA (*se scutură de zăpădă*): S-a pus pe viscolit. Tramvaietele abia mai merg. Noroc că cimitirul e la doi pași. De aprins tot i-am aprins două luminări lui Enache.
- LINA: E bun drumul zilnic la cimitir, face bine. Simți și dumneata că trăiești!
- ELENA: Dar fata aia pe unde e? Silvia! Silvia!
- SILVIA (*după o tăcere*): Da, bu-nico...
- ELENA: Unde te-ai ascuns?
- SILVIA (*intră, după ce și-a șters ochii înaintea ușii*): Vîn acum...
- ELENA (*Linei*): Și tu, du-te la treabă, ori nu mai ai ce face?
- (*Lina iese bombănind, în timp ce intră Silvia.*)
- SILVIA: Te-ai întors?
- ELENA: Da' ce-i cu tine? Parc-ai plîns...
- SILVIA: Ți se pare.
- ELENA: Te-ai certat cu careva?
- SILVIA: Nu...
- ELENA: Tu îmi ascunzi ceva.
- SILVIA: Nu, liniștește-te. (*Zimbește nesigur.*)
- (*În clipa aceea intră Alexandru, îmbrăcat în uniformă de sublocotenent.*)
- ALEXANDRU (*neras, slăbit*): Sărutăm dreapta...
- ELENA: Alexandre!
- SILVIA (*îl sărută*): Bine-ai venit! Ia să te văd...
- ELENA (*îl sărută și ea*): Ți-a ajutat dumnezeu să te-ntorci. Barim te-au schilodit pe-acolo ca să te-nvețe mînte?
- SILVIA: Vai, cum vorbești!
- ELENA: Că n-o fi fost la petrecere! Așa e la război. Îți mai lași un picior, o mîină...
- ALEXANDRU: După cum vezi, sînt întreg. (*Către Silvia.*) Ce faci, puș-time? Parc-ai mai slăbit?

SILVIA: Ți se pare. (Se freacă pe obraz.) Ai fi putut să te bămbie-rești înaintea de a veni acasă...

ELENA: Lasă-l, că nu-l alege nimeni acum...

ALEXANDRU: O baie, ne facem frumoși, și, după masă, gata la vî-nătoare de fete. Altfel? Toți să-nătoși? Pe tata și pe unchiul Vasile i-am văzut în prăvălie. Totu-i neschimbat aici, mama-i mai tînără ca oricînd, de bunica ce să mai zic?

ELENA (Silviei): Drac mort ai vă-zut? Ce-ți spuneam eu? Credeai că l-a cumînțit războiul? Aș, de unde! Leit Enache, că și răposatul ce mai mi-a mîncat sufletul...

ALEXANDRU: Lino, Lino. (Către Elena.) Ori ai dat-o afară?

ELENA: Da' de unde! Dar tot surdă a rămas. Lino! Lino!

LINA: A, conașul Alexandru. Bine ați venit!

ALEXANDRU: Bine te-am găsit, se poate bea ceva în casa asta?

LINA: Cum sî nu, că am făcut scurtă la mîna de cînd car dami-gene din pivniță, aici, la dumnea-voastră. Uite pe masă o sticlă...

(Alexandru își toarnă singur.)

SILVIA: Spune-ne, cum a fost?

ALEXANDRU: Cum să fie? Ca la război! După o scurtă permisie mă-ntorc, știi doar că-mi place...

ELENA: Și nu te-ai săturat, maică, de păduchi și de mizerie?

ALEXANDRU: Mai vorbim noi de-asta...

SILVIA: Ar trebui să te speli.

ALEXANDRU: Gata, să beau pahar-ul ăsta...

(Intră Vasile.)

VASILE: Bine că te văd acasă, măi băiatule, să stăm nițel de vorbă.

ELENA: Lasă-l să se spele, că-mi umple casa de insecte.

VASILE: E tîmpo destul.

ALEXANDRU: Ce-i cu tata? El nu urcă?

VASILE: Stă de vorbă cu domnuș Ionică. Are niște încurcături de bani cu el.

ALEXANDRU: Ce încurcături?

VASILE: Parcă nu-l știi? S-a îm-prumutat, a dat polițe, n-are bani...

ALEXANDRU: La București parcă nici nu e război. (Privește pe fe-reastră.)

ELENA: Ba e război al dracului! Nu mai e carne, mălăiul se dă pe sponci, oamenii mîriie, sună ma-

gaoaia aia toată ziua. ne băgăm în pivnițe ca șoarecii!

ALEXANDRU: Nu știți nimic despre război! (Se așază.)

VASILE: De-aia ziceam că să mai auzim cîte ceva...

(Intră Domnica.)

DOMNICA (il îmbrățișează): Alexan-dre, nici n-am avut timp să te văd! Erau mușterii mulți... N-ai să mai pleci nicăieri! Să facă cine vrea războiul!

ALEXANDRU: Dacă ar fi după noi!

VASILE (Domnicăi): A rămas ci-neva la casă?

DOMNICA: Dumitru. A terminat cu gazetarul ăla, e făcut foc...

VASILE: O să cobor eu îndată. Cine știe ce mai face...

DOMNICA: Stai și tu puțin cu el, abia s-a întors și gata, la teighea.

VASILE (lui Alexandru): Cum mer-ge frontul? Că din ziare se vede că e din ce în ce mai prost...

ALEXANDRU: Ne retragem...

VASILE: Asta știi.

ALEXANDRU: Cît o să mai putem să ne mai retragem.

ELENA: Și de ce nu se iau măsurii? Pentru că altfel, mîine-poimîine, ne trezim cu bolșevicii peste noi.

ALEXANDRU: Măsurii? Crezi că pe front e ca la prăvălia noastră?

DOMNICA: Atunci?

ALEXANDRU: Atunci, într-adevăr o să ne trezim cu bolșevicii peste noi, cum spune bunica.

(Silvia ascultă convorbirea, privindu-i intens pe Vasile și pe Domnica.)

VASILE: Ce este în Rusia? Noi, aici, habar n-avem ce se petrece.

ALEXANDRU: S-au apărut ca niște cîini. A fost mai greu decît și-au închipuit nemții.

ELENA: Bine, bine, lasă grozăviile, spune-mi ce-o să se întîmple dacă vin încoace...

ALEXANDRU: Știu eu? Or să ne întrebe: cum ați făcut, fraților, averea asta?

ELENA: Auzi vorbă! Prin muncă cîinstită, că numai eu știu cît m-am chinuit.

ALEXANDRU: Dar n-o să te-ntrebe ei, că n-au timp de așa ceva, or să te întrebe ai noștri, comuniștii noștri, c-avem și noi din ăștia.

ELENA: Nu mai spune! Și de ce nu-i strînge cineva?

VASILE: Mama tot în mîntea co-piilor a rămas...

ELENA : Ba n-am rămas de loc în mintea copiilor, numai că avea dreptate răposatul când spunea : să nu-ți faci prăvălie cu scară !

SILVIA : Adică de ce să nu-ți faci prăvălie cu scară ?

ELENA : Pentru că dacă se dau lucrurile peste cap și vin nemîncații peste noi, e mai bine să nu te știe lumea, să nu te bage în seamă, ori noi, casă-casă, prăvălie-prăvălie...

ALEXANDRU : Ce sete mi-e ! (*Iși toarnă iar.*)

VASILE : Măi băiete, ai luat paharul lui taică-tău !

DOMNICA : Bine că e sănătos, lasă-l în pace !

VASILE : Și crezi că n-o să-i putem opri ?

ALEXANDRU : Nu știu. Oricum, dacă...

ELENA : Du-te mai bine și fă baie, nu vreau să mai aud nimic...

ALEXANDRU (*lui Vasile*) : Pe aici cum merg treburile ?

VASILE : Binișor.

ALEXANDRU : Pe Silvia când o mărităm ?

SILVIA : Nici n-ai intrat bine pe ușă și nu mai ai loc de mine.

DOMNICA : Astea-s vremuri de măritat ?

VASILE : Eu cobor în prăvălie, că l-am lăsat singur pe Dumitru. Mai vorbim noi. (*Iese.*)

SILVIA : Să-ți pregătesc hainele ?

ALEXANDRU : Ai face bine, nu mă mai sufăr în mantaua asta. (*Silvia iese.*)

ELENA : Am auzit că moare o mulțime de lume, că e o jale.

ALEXANDRU : Războiul nu-i cel mai frumos lucru de pe lume, dar dacă trebuie făcut...

ELENA : Ce știe un firțângău ca tine ce trebuie făcut și ce nu trebuie făcut.

ALEXANDRU : Astea nu sînt lucruri pentru femei. Mă duc să mă spăl... (*Iese.*)

ELENA (*Domnicăi*) : Ce-i cu fata ? Ce i-ați făcut ? Era plînsă...

DOMNICA : Nu i-am făcut nimic.

ELENA : Barim acum ar trebui să vă mai astîmpărați, cît stă Alexandru aici.

DOMNICA : Potolește-l mai bine pe Dumitru al dumitale ! M-a învinețit în bătaie...

ELENA : Dacă n-ai nici o rușine !

DOMNICA : Ce tot vrei de la mine ?

ELENA : Să pleci odată din casa mea !

DOMNICA : Mi-o spui de ani de zile ! N-am nici o vină că-mi place Vasile.

ELENA : Femeie de nimic ! Și mie poate mi-au plăcut alții, dar bărbatu-i bărbat !

DOMNICA : Știu, 'am îmbătrînit auzindu-te !

ELENA : Am să ți-o spun pînă mor.

DOMNICA : E prea tîrziu ca să mai schimbăm ceva. Am răbdat atîtea, și, apoi, nu vezi, ne-am obișnuit cum te obișnuiești cu murdăria. Fii liniștită, viața o să meargă înainte. Ne vom certa și mîine, și poi-mîine, ca ieri, ca alaltăieri...

ELENA : Dar copiii ăștia ? Ce-o să se alege de ei ?

DOMNICA : Ca și noi, ei nu iubesc pe nimeni. Puțin o să le pese cînd vor afla ai cui sînt ! Cred că Alexandru știe totul, Silvia a aflat azi dimineață...

ELENA : Cum ?

DOMNICA : M-a văzut ieșind din odaia lui Vasile...

ELENA : Doamne, doamne...

DOMNICA : Doamne, doamne ! Nu mai te-nchina atît. E mare, o să se obișnuiască !

ELENA : Toată viața n-ai avut rușine !

DOMNICA : O, rușinea voastră, a femeilor care nu v-ați culcat decît pe perna bărbaților voștri legitimi !

ELENA : Să taci, auzi, să taci, și să nu-mi vorbești ca o... (*Se înecă.*)
Dacă ar fi știut Enache pe cine aduce în casă !

(*Intră Silvia, cu hainele lui Alexandru.*)

SILVIA (*privindu-le*) : De ce vă certați ?

DOMNICA : Nu ne certăm, vorbim...

SILVIA : Nu mă mințiți.

ELENA : Maică-ta e o femeie rea...

SILVIA (*rece*) : Această femeie rea nu mă e mama mea !

DOMNICA : Ai înnebunit și tu ?

ELENA : Ce tot îndrugi acolo ?

SILVIA : Ea știe mai bine ce spun...

(*Domnica iese, trîntind ușile.*)

ELENA : Fetița mea, fetița mea ! (*Plînge.*)

CORTINA

Tabloul 4

(În aceeași zi, pe seară, același decor.)

VASILE (din camera Elenei): Îți aduc imediat sticluta.

ELENA (la masă): Nu mai pot, Vasile, nu mai pot și nimeni nu mă crede.

VASILE (aducînd bromura): Asta e?

ELENA: Da. Pune într-o linguriță. (Vasile toarnă într-o linguriță.) Gustă și tu. (Vasile ezită.) Haide, haide. Am ajuns să mă feresc de copiii mei.

VASILE: Cum, crezi că noi...

ELENA: Nu cred nimic, dar gustă...

VASILE: Brrr! (A gustat.)

ELENA: Nu-i nimic, n-o să-ți faci rău, liniștește nervii...

VASILE (toarnă din nou): Poftim!

ELENA: Așa! (Înghite cu lăcomie. Are în poală un ciorap la care împletește.) Mă lasă și ochii, Vasile, uite, abia mai văd...

VASILE: S-aprind lumina?

ELENA: Dacă scap un fir, nu-i pagubă mare.

VASILE: Dar ce tot meșterești?

ELENA: Îi fac o pereche de ciorapi lui Dumitru. Nimeni n-are grijă de el.

VASILE: Nu-l plînge. E fericit! Știu eu ce știu!

ELENA: Și ce știi, mă rog?

VASILE: Că nu faci ce trebuie...

ELENA: Iar începi?

VASILE: Mamă, nu mai putem să-l lăsăm așa! Nu-l vezi? E dator vîndut. Azi a venit domnu' Ionică și i-a cerut banii. Îi datorează peste 200 000, plus dobînzile.

ELENA: Știu, știu, mi-a spus, dar tot n-are să ceară de la tine, pentru că tu asta aștepti...

VASILE: Și de unde-o să ceară, mă rog?

ELENA: Ticălos mai ești! I-ai luat nevasta, vrei să-i iei totul? M-a ferit dumnezeu să încap pe miinile tale!

VASILE: Cred că de mine n-ai de ce să te plîngi.

ELENA: Nu ți-am cerut nimic și nici n-o să-ți cer. Mănînc cît o vrabie, rochii nu-mi mai trebuie, stau și vă beau aerul, dar la atîta mai am dreptul în casa asta!

VASILE: Mamă!

ELENA: Mamă, mamă, știu că-mi dorești moartea, că abia aștepti să rămîi singur. Ți-ai retras partea, lui Dumitru ai să-i dai un picior

și-o să-i spui: „Rămîi frățioare cu pravălia, că eu am plecat!” Și el o să bea totul în șase luni de zile. Numai la averea Domnișorilor nu te gîndești, la firma de pe casă...

VASILE: Ba de gîndit, mă gîndesc, vezi bine, dar cine m-ascultă? Dumitale puțin îți pasă! În loc să-i pui călușul risipitorului, îi cauți în coarne...

ELENA: E băiatul meu și țin la el, cît e de bețiv. Totuși, trebuie să faceți la un fel, așa nu se mai poate. Vă certați, vă bateți, casa asta e un balamuc. Ne vorbește lumea. Au aflat și copiii...

VASILE: Sîntem niște ticăloși, niște ticăloși!

(Sus, pe ușa dinspre coridor, intră Silvia și Bolocan. Au paltoanele pline de zăpadă, le scutură.)

SILVIA (cu obrazul roșu): Nu mai ai lemne! Stai să cobor pînă în curte s-aduc un braț... (Iese repede.)

(Bolocan, singur, își scoate paltonul, fluieră ușor. Și el și Silvia s-au întors apropiați sufletește, asta se simte din ce vor vorbi mai departe, au obraji roșii de ger.)

SILVIA (întorcîndu-se cu brațul de lemne): Să nu afle cineva, rămîne între noi. În casa asta toți sint zgîrciți...

BOLOCAN: Așa se fac averile...

SILVIA: Dacă ai știut asta, de ce n-ai făcut și dumneata avere?

(Aprinde focul, după ce și-a scos paltonul și a căutat chibriturile.)

BOLOCAN: Nu stau banii în buzunarul meu. Fiind puținii, se plictisesc și pleacă în altă parte...

SILVIA: Glumeț mai ești! (Suflă în foc.)

BOLOCAN: Nu se-aprinde, lasă-mă pe mine. La pușcărie am învățat cum nu se risîpesc chibriturile... (O ajută.) Ți-a plăcut plimbarea?

SILVIA: Mi-au înghețat picioarele, dar merita. Totdeauna umbli atîta pe jos?

BOLOCAN: Cînd am timp.

SILVIA: De obicei, cînd ninge, stau în casă și mă plictisesc, dar astăzi a fost foarte frumos...

BOLOCAN: Poate mă înșel, dar presimt că ți s-a întimplat ceva neplăcut.

SILVIA: O, să nu mai vorbim! (Se depărtează.)

BOLOCAN: E un lucru atît de urît?

SILVIA : Da, cred că e un lucru foarte urât... (Se uită la cărțile de pe raft.) Mai îmi dai o carte?

BOLOCAN : Cum să nu? Dar tot cum ne-am înțeles...

(Jos, intră Alexandru. E îmbrăcat într-un palton, se scutură de zăpadă.)

ALEXANDRU : Ce mai minsoare, și s-a pus și pe geruit. (Se dezbracă.)

VASILE : Stai jos, colega.

ALEXANDRU : Sînt mort de oboseală, dar nu puteam să mă culc. Am numai trei zile permisie și nu-s nebun să le petrec în mijlocul familiei. Și voi, ce-aveți aerul ăsta de înmormîntare?

VASILE : Ți se pare, stăteam de vorbă.

ELENA : E adevărat că au dărimat bisericile pe acolo?

ALEXANDRU : Da' de unde! Dacă vrei să te rogi, n-ai decît. Icoane pe toate drumurile. Țștia mai timeri s-au potolît cu dumnezeu, dar bătrînii...

VASILE : Un mușteriu care s-a întors de pe front mai demult și care apucase să vadă prin binoclu turlile din Moscova zicea că nu mai apucăm anul viitor.

ALEXANDRU : Întîi că se lăuda, n-a văzut el turlile Moscovei! Al doilea, frontul se mai poate întoarce. Așa-i la război. O dată le merge bine umora, altă dată altora. Pe urmă, nici nu e patriotic să vorbim așa...

ELENA : Lasă vorbele mari, că ești în familie. Ne-am dus pe copcă!

VASILE : Așa au făcut nemții și în războiul celălalt. Au înaintat ce-au înaintat, au băgat groaza în oameni...

ELENA : Și-odată, fiii! Nu-i ține.

VASILE : Mi-au spus niște camarazi de-ai tăi că...

ALEXANDRU : Ce ți-au spus?

VASILE : Mamă, ia du-te nițel la dumneata în odaie și lasă-ne puțin singuri, ca între bărbați...

ELENA : Acum nu mai aveți loc de mine. Bătrînii sînt ca lemnul aruncat în mijlocul casei, toți se-mpiedică de el... Dacă aveți secrete... (Iese.)

VASILE : Măi băiete!

ALEXANDRU : Spune, ce mai aștepti? Ce-ai auzit?

VASILE : Cică tu, pe-acolo, pe front... Să știi că rușii nu iartă, te vor urmări și în gaură de șarpe.

ALEXANDRU : Dacă ajung pînă aici! Ce-mi place mie la voi, ăștia care stați acasă, este că vă temeți

mai mult decît noi, cei de pe front. Mai ai puțină răbdare. Nemții îi vor întoarce în primăvară, de n-au să se mai vadă... Nu le place iarna, ca și nouă. Dar iarna trece...

VASILE : Nici tu n-o crezi!

ALEXANDRU : Cine ți-a spus chestia asta cu comandamentul?

VASILE : Niște ofițeri care te cunosc bine. Ziceau c-ai fost crud, c-ai participat la niște...

ALEXANDRU : Am executat ordinele. În război nu se șovăie.

VASILE :oricum, avem o inimă, sîntem slabi.

ALEXANDRU : Sînteți slabi, voi cei ce nu vă gîndiți decît la bucata voastră de pîine. Mă cunoști. Nu m-am dus întîmplător pe front. Acolo se plămădește destinul Romîniei. Am două decorații...

VASILE : Știu eu cît fac timichelele astea.

ALEXANDRU : Unchiule, nu vorbi așa...

VASILE (în picioare, îl îmbrățișează) : Băiatule, băiatul meu, ți-ajunge! În două zile pot să fac să rămîi aici, dau niște bani și gata. Ce-ți trebuie ție mizerie, și frig, și sînge?

ALEXANDRU : Nu e prea plăcut, dar m-asteaptă camarazii. Cîndva istoria țării va vorbi despre eroismul nostru legendar.

VASILE : Vorbe umflate. Ți-au împușcat capul în liceu ăia cu cămășile lor verzi.

ALEXANDRU : Nu vorbi așa despre ei!

VASILE : Eu sînt negustor și nu am 21 de ani, ca tine. Cînd o să înveți cît îți face pielea, atunci să vorbești! Vitejii au răzvrătit oamenii tăi la rebeliune? Au pus ovreii în cîrlig la abator și-au jefuit pe negustori...

ALEXANDRU : Unchiule!

VASILE : Nu te porni! (Îl așază.) Mă băiatule! Deschide ochii, mă băiatule!

(Intră Domnica, aprinzînd lumina.)

DOMNICA : Ce făceați aici, pe întuneric?

VASILE : Vorbeam.

(Alexandru îi privește pe amîndoi și iese repede, intrînd la el în odaie.)

DOMNICA : Ce-i cu el? Ce l-a apucat?

VASILE : Nu-mi place.

DOMNICA : Ce nu-ți place?

VASILE : Are mîntea tulbure.

DOMNICA: Nu mai pot, nu mai pot, Vasile...

VASILE (o apucă de umeri și o privește): De ce nu m-ai lăsat aseară să-l omor?

DOMNICA: Să-l omori? Ai fi un prost! (Vasile o îmbrățișează.) Lasă-l să moară singur. Mai are puțin, și pe urmă tu nici n-ai curaj.

VASILE: Ce vrei să zici?

DOMNICA: Sînteți slabi amîndoi.

VASILE: Nu-i adevărat.

DOMNICA: Ba-i adevărat. Altfel, unul din voi trebuia să fi crăpat pînă acum.

VASILE: Ți-am spus doar, cînd vrei...

DOMNICA: Nu-mi place singele. Unde-o s-ajungem? Ar trebui să se întîmple ceva să ne scuture pe toți, să ne lovească...

VASILE: Taci, că ai o gură blestemată!

DOMNICA: M-am săturat, m-am săturat!

VASILE: Haide jos, în prăvălie.

DOMNICA: Unde-i Dumitru?

VASILE: Doarme. (Ies.)

(Sus.)

SILVIA (lîngă fereștrua ce dă spre coridor, cu o carte în mînă): Ce întuneric!

BOLOCAN: M-am obișnuit. Am stat și mai prost.

SILVIA: Vara, întră puțin soare prin luminator, dar acum se întunecă devreme...

BOLOCAN: Noroc că sînt plecat mereu.

SILVIA: Cartea asta seamănă cu alea pe care mi le-ai dat pînă acum?

BOLOCAN: Oarecum.

SILVIA: Acolo am găsit scrise niște lucruri foarte adevărate. De ce le ții ascunse?

BOLOCAN: Uneori lucrurile adevărate nu se spun în gura mare.

SILVIA: De ce?

BOLOCAN: Supără unele urechi.

SILVIA: Și atunci?

BOLOCAN: Atunci? Atunci... cînd ai să mai citești cîte ceva, o să mai stăm de vorbă...

SILVIA: Ce om ciudat ești! Vorbești foarte puțin și totdeauna de alții.

BOLOCAN: Viața mea nu a fost prea interesantă.

SILVIA: Bănuiesc că faci niște lucruri ascunse.

BOLOCAN: Arăt eu ca un răufăcător?

SILVIA: Nu. Dar totul e misterios la dumneata. Stai aici, într-o cameră de servitori, citești lacom dacă ai vreme, apoi dispari cîte două zile cu trenurile. Ce-ți mai fac ceasornicele? (Se îndreaptă spre masa pe care stau mai multe ceasuri desfăcute în bucăți.)

BOLOCAN: Dorm. Toate mecanismele astea, cînd se strică, tac. Mă bucur foarte mult cînd pot să le reinsuflețesc. Noaptea, uneori, mă trezesc și le ascult.

SILVIA: Și profesorii dumitale ce-ți mai spun? (Se îndreaptă spre scaunul pe care stă lada de ceferist a lui Bolocan.)

BOLOCAN: Au amuțit și ei de multă vreme.

SILVIA: Le-am învățat numele pe dinafară. Cînd rămîn singură în casă sau în prăvălie nu sînt mușterii îmi aduc aminte de poveștile lor teribile. Cum și-a mîncat exploratorul bocancii și centura, cum s-a ridicat omul acela pînă în nori... Multă vreme am crezut că lucrătorii sînt niște bețivi care-și bat simbăta nevestele...

BOLOCAN: Și-acum?

SILVIA: Să mă mai chemi să mă plimb cu dumneata. Casa asta e urîță, urîță, cu oamenii și lucrurile ei...

BOLOCAN: Cînd te-am cunoscut păreai mai resemnată. Nu așteptai decît să ți se întîmple ceea ce se hotărîse în familia dumitale...

SILVIA: Simt că m-am răit, că o să fac ceva nemaipomenit, că o să fug...

BOLOCAN: Unde să fugi?

SILVIA: Undeva în lume. Am două brațe, vreau să le folosesc bine. Ai mei m-au crescut în religia banilor. Puteam să învăț și m-au oprit. Le trebuia mai curînd o slugă în plus decît o fată cu carte. Spun: lasă, ai să ai bani, bărbat îți găsim. Ce-ți mai trebuie?

BOLOCAN: Cînd ai să știi o merserie, viața o să ți se pară altfel.

SILVIA: De cînd te cunosc am aflat o mulțime de lucruri. De ce mi le-au ascuns pînă acum?

BOLOCAN: Pentru că le e frică de adevăr.

SILVIA: Dumneata ești un revoluționar?

BOLOCAN: Poate că da...

SILVIA: Ai arme? Conspiri?

BOLOCAN : Am o singură armă, încrederea în viitor. Cred că ai citit prea multe romane.

SILVIA : Ce e un revoluționar ?

BOLOCAN : Mi-e greu să-ți spun. Cineva îi asemena pe revoluționari cu niște gropari.

SILVIA : Nu înțeleg prea bine.

BOLOCAN : Într-o revoluție totdeauna moare ceva și acel ceva trebuie îngropat.

SILVIA : Ce-l hotărăște pe un om să se împotrivescă tuturor, chiar cu riscul de a fi ucis ?

BOLOCAN : Nedreptatea. Vezi, și dimitale familia ți-a făcut o nedreptate și simți nevoia să fugi, să-ți schimbi viața.

SILVIA : Ai suferit foarte mult ?

BOLOCAN : Cred că nu atât cât alții, dar destul. Viața e uneori urîță. Dar cine a urîțit-o ? Te-ai întrebat ?

SILVIA : Și eu simt câteodată cât de apăsător e totul în jur. Oamenii se vinează unii pe alții, se urăsc, se pîndesc, de ce ?

BOLOCAN : Unii vor să trăiască ușor, să aibă prea mult, și nu-i iartă pe ceilalți.

SILVIA : De ce nu se fac legi care să-i oprească ?

BOLOCAN : La prima vedere, legile par foarte frumoase, dar apără numai pe cițiva. Ca să le schimbi, trebuie să te pui cu tîrnăcopul pe societate...

(În clipa aceasta se aud sirenele de alarmă.)

BOLOCAN : Sirenele. De aici nu se vede nimic în afară. Fac exerciții. A fost scris în ziarele de azi dimineată. Vor să verifice iar camuflajul.

SILVIA : Luminatorul nu e acoperit.

BOLOCAN : Ți-e frică de avioane ? Iarna nu prea vin.

SILVIA : Cum de-ai scăpat de război ?

BOLOCAN : Ceferiștii sînt scutiți de mobilizare. Trenurile trebuie să meargă. Pe urmă, pe mine nu m-ar trimite acolo...

SILVIA : M-am săturat să aud mereu bătînd cizmele soldărești spre gară. Cineva cară omenirea cine știe unde. Am văzut atîția sluți și nenorociți că m-a luat groaza. De ce se bat ? Fratele meu spune că noi apărăm în Rusia crucea și creștinătatea...

BOLOCAN : Frumoase vorbe. Multă lume a murit pentru crucea asta... Poftim, stăm în întuneric, orașele

dispar de pe suprafața pămîntului, parcă înghițite de o apă. Oamenii așteaptă cu frică să le vină moartea din cer. Ascultă ce tăcere s-a făcut ! Nu mai merg nici tramvaiele, nici mașinile. Undeva, de parte de aici, soldații se ucid unii pe alții.

SILVIA : Ei nu se întrebă pentru ce se bat ?

BOLOCAN : Unii știu pentru ce se bat și aceia vor învinge.

SILVIA : Nu înțeleg.

BOLOCAN : Vor învinge cei care doresc pacea în lume, egalitatea și dreptatea.

(Jos.)

DUMITRU *(ieșind din odaia lui)* : Domnico, mamă ! *(Cască.)* Nu e nimeni... Ați tras storurile ? *(Se aud fluierături de jos.)* Lino ! Lino ! Camuflajul, că fluieră sergenții. M-au trezit...

LINA *(vine repede și trage perdelele negre peste geam)* : Uuu, că urît mai chelălăie...

DUMITRU : Lino, ce-i trebuie unui bărbat sănătos după ce se scoală din somn ?

LINA *(aparte)* : Iar îi e sete ! Să vă aduc vin ?

DUMITRU : Vezi c-ai ghicit ? Am să-ți dau un bacșiș. Lino, uite, ia de-aici ! *(Caută în buzunare.)* Să nu știe nimeni. În casa asta numai eu dau bacșiș, ceilalți își mîncă de sub unghii, niște nenorociți, fată !

(Lina ia banii și iese.)

DUMITRU *(singur, căscă iar)* : Nu-i nimeni pe aici ? Nimeni... Salonul parcă-i un cavou cu perdea asta...

LINA *(intrînd după un timp)* : N-am găsit decît vin roșu.

DUMITRU : Bum și ăla. Decît să cobor în prăvălie...

(Lina iese.)

DUMITRU : Mamă, mamă ! N-aude. A ațipit bătrîna, doarme anapoda. Se scoală la miezul nopții, se culcă după masă. I s-o fi urît, săraca, cu viața...

(Intră Alexandru, îmbrăcat de plecare.)

ALEXANDRU : Ce făceai aici ?

DUMITRU : Vorbeam singur.

ALEXANDRU : Trăim cu toții aiurea.

DUMITRU : De azi dimineată, nici n-am apucat să stăm de vorbă. Iar pleci ?

ALEXANDRU: Da. Permisia-i scurtă...

DUMITRU: Te înțeleg. Bea un pahar cu mine, îmi face bine să beau cu cineva. Singur mă pliotisesc.

ALEXANDRU (*ia paharul*): Pari cam necăjit...

DUMITRU: Am greutăți. Vasile m-a dat pe mâna creditorilor. Voi veți fi niște copii săraci, tu și Silvia. Beau cam mult și nu mă pot opri.

ALEXANDRU: Nu crapă Domnișorii cu una cu două. Așa e în afaceri, azi merge, mâine nu...

DUMITRU: Vasile abia așteaptă să mă vadă la ușa lui, cerându-și. Vrea să mă umilească, dar n-o să reușească. Am să iscălesc polițe, am să plătesc dobinzi, dar de la el m-am să iau nici o lescaie... Mai bea un pahar! (*Îi toarnă.*)

(*Sus.*)

BOLOCAN: Dumneata n-ai de unde să știi ce-i în țară. Stai aici în colivia asta și afară e viața, dar ce viață! Țăranilor li s-a luat pînă și pielea. Au datorii. Muncitorii abia își trag sufletul... Pe front tot tinerețul țării este ucis, pentru ce?

SILVIA: Taci, mi-e frică de ceea ce spui... Într-o zi, agenții l-au ridicat pe unul din cârciumă numai pentru că spusese că nu e bună pîinea cu mălai care se dă la brutării...

(*Jos.*)

ALEXANDRU: Eu am plecat, am băut destul.

DUMITRU: Și nu mai vine nimeni...

ALEXANDRU: Nu pot să sufăr pe-reții ăștia! Mă-năbuș!

DUMITRU: De cînd erai mic fugeai de-acasă...

ALEXANDRU: La revedere...

DUMITRU: Nu mi-ai spus ce isprăvi ai făcut pe acolo.

ALEXANDRU: Destul m-am certat cu unchitul Vasile. (*Iese.*)

DUMITRU (*singur, bea, apoi cîntă*): „Din tot ce este mai ales: din vin, din untdelemn, din grîu, pînga pe care ei o aduc prînos Domnului, ți-o dau ție...”

(*Sus.*)

BOLOCAN: Tatăl dumitale cîntă po-ște. E un om trist.

SILVIA: Da, e un om trist. Îl roade ceva.

BOLOCAN: Nu seamănă de loc cu domnul Vasile.

SILVIA: Nu seamănă...

BOLOCAN: Cine știe ce are pe su-flet... Omul este ca o mașinărie,

dacă cea mai mică piesă s-a stricat undeva, totuși merge anapoda. Dar tot nu mi-ai spus ce te-a supărat astăzi atît de mult.

SILVIA: Poate o dată am să-ți mărturisesc, dar acum e prea devreme. Ar trebui să cobor, acuși or să mă strige.

(*Jos.*)

DUMITRU (*privind sticla goală*): Lino, Lino!

LINA: Da, conașule.

DUMITRU: Mai adu o sticlă, vezi tu, vinul ăsta-i ca sarea, face sete. O sticlă și o pîine...

LINA: O pîine?

DUMITRU: Nu mai întreba atît!

(*Lina iese și se întoarce cu vinul și cu o pîine. În acest timp se aude de departe strigătul lui Gică-hau-hau: Ai să mori! Ai să mori!*)

DUMITRU (*ascultă*): Ba n-am să mor, cobe! (*Se duce la dulap, de unde scoate patru lumînări, pe care le aprinde pe rînd, stingîndu-le în pîine. După aceea stinge becurile. Lumina scade. Se aude tot mai distinct vocea lui Gică-hau-hau: Ai să mori! Ai să mori! Dumitru se clatină.*)

LINA: Conașule, o să dați foc casei...

DUMITRU: Măcar de-am arde cu toții! (*Îa sticla și-și toarnă.*) Du-te și cheam-o pe Domnica, spune-i că vreau să beau un pahar cu ea, să-l mai lase pe Vasile, că se descurcă și singur, așa să-i spui, m-auzi?

LINA: Numai să poată, că s-a umplut prăvălia, ciucure, de mușterii. (*Iese.*)

(*Dumitru, singur, bea pahar după pahar. De jos se aude Gică: Moarte negustorilor! Moarte pomanașilor! Hau! Hau!...*)

LINA (*reîntră*): Conița zice că nu poate să vină.

DUMITRU: Du-te și cheam-o! Spune-i c-am zis eu, altfel am să strig de-am să scol casa...

LINA: Mă duc, dar degeaba... E atîta lume în prăvălie. Doamne, Măculița Domnului, ce nebuni! (*Iese.*)

DUMITRU (*singur*): Nu vine tîrfa, nu vine... Stă toată ziua în botul lui!

ELENA (*intrînd de la ea*): Ce-i cu tine, Dumitre? Iar ai aprins lumînările! De capul cui le-oi fi aprinzînd?

DUMITRU: De capul meu, mamă! Mi-e urît, tare urît... (*Plînge în poalele ei.*)

LINA (*intrind*): Nu vrea să vină, conașule. Toată Grivița, în loc să intre în adăpost, a intrat în circumă...

DUMITRU (*sălbatic*): Uite, mamă, nu vrea să vină, nu vrea să vină... (*Se repede spre ușa care dă în prăvălie.*) Domnîco! Domnîco! (*Se aude distinct zgomotul prăvăliei.*)

(*Sus.*)

SILVIA: Iar au început să strige. Mă duc, trebuie să-l potolesc pe tata. La revedere. Cînd ai să mai ai timp să mergem la plimbare, să deschizi ușa și să fluieri, ca și cînd ai fi singur. Am să te aud... Da?

BOLOCAN: Bine, ne-am înțeles...

SILVIA: La revedere.

BOLOCAN: La revedere...

(*Se aud sirenele de incetare a alarmei. Silvia coboară încet, visătoare.*)
DUMITRU: Domnîco, Domnîco! (*Către Elena.*) Nu vine, mamă, tîrfa, nu vine...

VASILE (*intrind*): Ce-ai cu ea, nebunule? Ce tot vrei de la ea?

DUMITRU: Am să vă... Am să vă... (*Schiaună aproape.*)

ELENA (*între ei*): Dumitre! Vasile!

VASILE: Ce-ai să?... Spune!

ELENA: O să mi-i omoare pe-amin-doii tîrîtura asta...

DUMITRU (*laș, se întoarce, clătîndu-se, spre ușa pe care intră Silvia*): Uite-o, a venit! (*Rîde prosteste.*) De ce mă necăjești atît?

C O R T I N A

A C T U L III

4 aprilie 1944. Foarte de dimineată. Același decor.

Tabloul 5

GICĂ (*de afară*): Ai să mori! Ai să mori!

ELENA (*de la ea din odaie*): Silvia! Silvia!

DOMNICA (*ieșind din odaia lui Vasile*): Ce-ai cu ea?

ELENA (*intrind în salon*): Nu-l auzi pe prostovanul ăla? M-a trezit. Da' tu unde pleci așa de dimineată?

DOMNICA: La Obor, la un negustor.

ELENA: Și nu se putea duce Vasile sau Dumitru?

DOMNICA: Ei au treabă.

ELENA: Dracu' a mai văzut negustor cu fustă?

DOMNICA: Te-ai sculat cu fața la cearceaf?

ELENA: Ai o gură!

DOMNICA: Parcă a dumitale are dantelă de plapumă!

ELENA: Ce să le spui cînd s-or scula bărbații... dumitale?

DOMNICA: Nu trebuie să le spui nimic. Știu ei unde-am plecat, măntore la prînz. (*Iese.*)

GICĂ (*jos*): Ai să mori! Ai să mori!
ELENA: Oooo! (*Gest de amenințare.*)
Silvia! Silvia!

SILVIA (*intrind*): Ce-i, bunico?

ELENA: Coboară și dă prostului ăla ceva, că iar țipă...

SILVIA: Numaidecît.

ELENA: Dar, mai bine, știi ce? Cheamă-l sus, vreau să stau de vorbă cu el.

SILVIA: Acum?

GICĂ (*de jos*): Moarte negustorilor! Moarte pomanagiilor! Trăiască cine știu eu, cu mama lui!

ELENA: O să-l scoale pe Alexandru din somn! Coboară repede și adu-l aici. Spune-i că-i dau o sută de lei...

SILVIA: Bine, cobor. (*Iese.*)

ELENA: Unde s-o fi îmbătat atît de devreme?

(*După o mică pauză, intră Silvia, urmată de Gică.*)

GICĂ (*jerpelit, cu chelie, într-o haină, cu un pachet de ziare la subsuoară, neras și pidosnic*): Săru-mîna, coană mare...

ELENA: Stai jos!

GICĂ: Nu stau, coană mare, că am treabă...

ELENA: Stai jos, cînd îți spun!

GICĂ (*puțin speriat, se așază pe marginea unui scaun*): Dacă zici dumneata, coană mare...

ELENA: De ce scoli lumea cu noaptea-n cap?

GICĂ: Care noapte, coană mare, că e 7 de dimineată.

ELENA: Șapte, șapte, dar de ce strigi?

GICĂ: Nu strig, coană mare, îmi fac meseria.

ELENA: Ce meserie? Asta-i meserie? Să strigi „moarte negustorilor!“?

GICĂ : Este, coană mare. Eu vînd ziare (*arată pachetul*) și decît să-mi răcesc gura cu toate prostiile — „Universul“, „Timpul“ — eu zic ce-mi place. Din asta mai iese cite ceva.

SILVIA : Ce să iasă ?

GICĂ : Parcă matale nu știi ? Hau-hau...

ELENA : Uite, îți dau o sută de lei dacă nu mai strigi...

GICĂ : Păi nu mai strig, coană mare, săru-mîna.

ELENA : Nu, nu așa. Dacă nu mai strigi niciodată.

GICĂ (*mirat*) : Niciodată ? Și ziarele cum să le mai vînd ?

ELENA : Nu mă-nțelegi. Poți să strigi unde vrei, numai cînd treci pe sub ferestrele mele să nu te mai aud.

Pentru asta îți dau o sută de lei.

GICĂ : Nu pot, coană mare. Ce să fac...

ELENA : Cum nu poți ?

GICĂ : Păi asta-i distracția mea. Dumneata nu ai de unde să știi.

Acum vreo zece ani eram la Alexandria, nu se poate să nu fi auzit de Alexandria.

ELENA : Am auzit.

GICĂ : Cum zisei. La Alexandria i-am făcut odată pe negustori să strige în cor : Ai să mori ! Ai să mori !

Toată Strada Mare din Alexandria striga : Ai să mori ! Ai să mori !

ELENA : Taci, pentru Dumnezeu !

GICĂ : Tac, coană mare, da' te costă !

ELENA : Și cu negustorii ce ai ?

GICĂ : Cum să n-am ? De ce sînt tîlhari ? De ce juipoaie lumea ?

ELENA : Cum juipoaie lumea ? Muncesc, ca fiecare.

GICĂ : Nu mai pot de-atîta muncă !

ELENA : Ia ascultă, doar nu te-am chemat aici ca să mă înveți tu pe mine cine și cum muncește. E vorba, ne-am înțeles ? Uite suta, dar să nu-ți mai aud gura.

GICĂ : N-o iau, coană mare. La urma urmei, dumneata ce ai cu mine ?

E strada duminată ? Strig și eu ce-mi trece prin cap.

ELENA : Ești beat.

GICĂ : Să fiu al dracului, coană mare, dacă am pus ceva pe limbă.

ELENA : Atunci de ce nu taci din gură ?

GICĂ : Nu pot, serviciul, coană mare.

ELENA : Îți dau 200 de lei numai să taci...

GICĂ : Bine, coană mare. Dă banii-ncoace, că am treabă, hau-hau... (*Elena îi dă banii. Gică îi freacă*

pe la barbă.) Baftă ! Săru-mîna, coană mare ! Trăiască cine știu eu, cu mama lui !

ELENA : Bine, bine, du-te !

GICĂ : Da' ceva de halimandrosit pentru Gică, n-aveți ? Că e dimineață și n-a luat micul dejun...

ELENA : Silvia, du-l în prăvălie să-i dea o chiftea.

GICĂ : Două, coană mare, fără economie.

ELENA : Du-te de-aici, vorbă lungă.

GICĂ (*ieșind*) : Să vă las și-un ziar pentru treaba asta. Să nu fie de pomană. (*Lasă un ziar. Ies. Silvia se întoarce repede.*)

ELENA : Țsta nu-i în mințile lui !

SILVIA : E flămînd.

ELENA : Și ce dacă-i flămînd ! Dacă aș avea eu grijă de toți flămînzii aș da faliment...

SILVIA : Într-o zi, toți flămînzii ăștia or să ne ceară socoteală !

ALEXANDRU (*intră pe ultima replică a fetei. E mai îmbătrînit, neras, are un braț în gips și o cicatrice pe obraz. Îmbrăcat în tunică de ofițer*) : Ce ? Și tu ai înnebunit ?

Cine ți-a mai băgat în cap găr-găunii ăștia ?

SILVIA : Nu sînt gărgăuni !

ALEXANDRU : Ia te uită la ea, mucoasa, a prins glas ! Ce se întîmplă aici ? Nu cumva ți-a sucit capul ticălosul ăla de ceferist de sus ?

O să chem poliția să vadă ce-i cu el...

SILVIA (*se sperie puțin*) : Ce-ai cu omul ? Nu ți-a făcut nimic.

ALEXANDRU : Îi cam cunosc eu p-ăștia ! De mult ar fi trebuit să terminăm cu ei !

ELENA : Ia mai tăceți și voi, vă certați de dimineață...

ALEXANDRU : Mai bine ați fi cu ochii pe ea, că a început s-o ia razna !

ELENA : Ce căldură, parc-ar fi vară...

ALEXANDRU : Cine-a adus ziarul ăsta ? (*Îi ia și citește nervos.*)

ELENA : Nebunul de Gică. L-am chemat ca să-i dau o sută de lei, să nu mai strige.

ALEXANDRU (*citind tare*) : Comunicatul din ziua de 3 aprilie 1944.

Asta a fost ieri, nu-i așa ? De cînd cu concediul, am și uitat în ce zi sîntem.

ELENA : Da, ieri.

ALEXANDRU (*mormînd*) : Acalmie, acalmie ! (*Trîntește furios ziarul.*)

Și rușii sînt la Iași. Am să-i văd eu ! Asta ascunde ceva...

ELENA : Lasă războiul ! Nu fac eu bine că nu citesc nici un ziar ?

ALEXANDRU : Nu faci bine de loc. Într-o zi ai să te trezești cu rușii în casă și habar n-ai să ai...

ELENA : Și ce dacă vin ? Ce, ei nu sînt oameni ? Dacă vrei să știi, eu i-am cunoscut în războiul trecut. Sînt foarte cumsecade. Decît nemții dumitale...

ALEXANDRU : Zău dacă nu-mi vine să spun c-ai îmbătrîniț proastă !

ELENA : Ia să nu te obrăznicești !

ALEXANDRU : Păi atunci eram aliați, pe cînd acum, ehei...

ELENA : Mie n-au ce-mi face !

ALEXANDRU : Nu vin rușii, vin bolșevicii. Ai auzit dumneata de bolșevici, de comuniști ?

ELENA : Am auzit. Mare lucru...

ALEXANDRU : Tot ce ai în casa asta, prăvălie, avere, s-a dus...

ELENA : Și-așa s-a dus pe jumătate, a băt-o tac-tău, Dumitru. Și, la urma urmelor, cum o să se ducă ? Ce, a muncit cineva în locul meu ? Dumnezeu mă știe, pe mine și pe Enache, cît ne-am străduit ca să facem prăvălia asta. Ce lege din lume dă dreptul cuiva să-și însușească ce-i al altuia ?

ALEXANDRU : Și, adică, cum îți închipui c-o să fie ? Doamnă Domnișor, stimată doamnă Domnișor, uite, am venit noi, bolșevicii, și vă rugăm stăruitor să rămîneți în apartamentele dvs., să continuați să vindeți vinul dumneavoastră, să continuați să speculați carnea, în timp ce alții...

ELENA : Alții ce ?

ALEXANDRU : Alții stau pe front. De trei ani se luptă cu gerul, cu tancurile și cu tunurile rusești. Cine se luptă ? Niște proști ! Pentru cine se luptă ? Pentru dumneavoastră, care...

ELENA : Uite ce e, Alexandre : mie să nu-mi ții discursuri, auzi tu ?

SILVIA : Bunico, nu te enerva !

ALEXANDRU : Îi spun adevărul !

ELENA : Adevărul ? Ce, eu te-am trimis pe front, eu te-am rugat să-mi vii cu mina ruptă ? Cu un bacșiș gras ai fi rămas colea în prăvălie și-ai fi vîndut mititei la grătar. Parcă Vasile n-a făcut așa ? Că puteau să-l ia și pe el. Parcă pe Dumitru nu trebuia să-l ia ?

ALEXANDRU : Îi privește.

ELENA : Păi sigur ! În vinele dumitale curge sînge de erou, mă rog.

Ai vrut să te faci ofițer. Ce, nu-ți mai place ?

SILVIA : Terminați odată ! M-ați plictisit. Alexandre, de cînd ai venit în concediu, te cerți tot timpul cu cineva.

ALEXANDRU : De, că scăpați de mine. Peste cîteva ceasuri am plecat. La revedere și n-am cuvinte. Vă stau pe suflet.

SILVIA (Elenei) : Nu te mai supăra și dumneata atît.

ALEXANDRU (Silviei) : Ce-i fac ?

ELENA : Ce-mi faci ? Așa se vorbește cu un om bătrîn ? Cu o femeie care te-a legănat ?

ALEXANDRU : Nu mai pot răbda liniștea, mă înnebunește liniștea asta care ascunde ceva. Simt primejdia. Voi n-ați fost pe front, voi nu știți ce înseamnă tăcerea asta ! Poftim ! (Ridică ziarul.) „Comandamentul de căpetenie e liniștit, liniștit...”

VASILE (intrînd) : Aici erai, Alexandre ? Iar te-ai sculat de dimineață ?

ALEXANDRU : Nici dumneata n-ai dormit prea bine.

VASILE : M-am certat dar aseară cu Dumitru și n-am închis un ochi pînă spre dimineață.

ALEXANDRU : Dar ce s-a mai întîmplat ?

VASILE : Nu-i ajunge că nu face nimic, că bea toată ziua, dar se mai și amestecă în treburile mele. Are doi pîrliți de asociați : îi știi și tu. Au făcut o combinație păguboasă, cu restaurantul din Calea Victoriei, și nu merge, nu merge. Parcă Dumitru a fost pe lumea aialaltă, nu și-a băgat nasul în registre, și s-a trezit vîndut. Șmecherii l-au scos din afacere, acum vrea să-l iau eu juma-juma la capital.

ELENA : Prea-l credeți prost ! Nu uitați că v-a ținut în spinare pînă v-ați făcut mari. Muncea cot la cot cu Enache. Din cauza asta s-a și lăsat de școală, altfel era arhiereu acum.

ALEXANDRU : Și de ce nu-l iei jumate-jumate la capital ?

VASILE : Nu vreau să am de-a face cu faliiți. Nu-i mai dă nimeni un sfanț. Îl cunosc toți ca pe un cal breaz, e dator vîndut. I-am spus încă de anul trecut : Mă, frati-miu, războiul e gata ! Scoate paralele pe care le mai ai și bagă-le în ceva, să nu se vadă. Ce crezi că mi-a răspuns ? După cum se știe, comerțul există de la fenicienii și n-o

să i se pună capăt tocmai acum.
Nebun de legat.

ELENA : Dumitru are dreptate. Războaiele se termină și ele și lumea o ia de la început. Principalul este că am scăpat cu ajutorul lui Dumnezeu, uite, sintem toți sănătoși...

ALEXANDRU : Războiul nu s-a terminat. De-abia începe pentru noi.

ELENA : Fleacuri. Or să mai tragă de două ori cu tunul și pe urmă se face armistițiul, parcă eu nu știu?

VASILE : O auzi ? Uite și tu, Alexandre, cu cine am de luptat ca să vă țin averea, că mâine, poimîine, eu, taitcă-tău, plecăm, ne ducem pe cealaltă lume și cui lăsăm toate astea ? Vouă : ție și Silviei...

ELENA : Ia nu te mai miorlăi ! (Cască.) Tii, mă sculă nenorocitul ăla devreme, aș mai fi tras un pui de somn, că e abia șapte și jumătate și primăvara asta...

SILVIA : Du-te dincolo și mai ați-pește puțin.

ELENA : O să mă duc, ce să fac ? Adu-mi bromul... (Se ridică și mai întreabă din ușa odăii ei.) Și tu, Alexandre, unde ziceai că pleci ?

ALEXANDRU : În Germania, la o școală de specializare.

VASILE : Nu știam nimic.

ALEXANDRU : Ia nu vă mai speriați atât ! E foarte bine că plec. Aici situația e nesigură. Cine știe ce se mai poate întâmpla peste noapte. N-aș vrea să mă ia cineva din pat, ca pe un pui. Pe unde-am fost... n-am stat degeaba.

SILVIA : Nu-i adevărat ! N-ai făcut nimic rău...

ALEXANDRU : Uită-te la ea ! Dar ce crezi, domnișoară, că la război se joacă oamenii ? Mai bine du-o pe bunica în odaia ei, că picotește...

(Silvia îl mai privește speriată și se duce după Elena.)

VASILE (singur cu Alexandru) : Chiar e adevărat ? Ce școală mai e și asta ?

ALEXANDRU : Dumitale pot să-ți spun. Toți legionarii se strâng, de pe unde sînt, în Germania.

VASILE : Nu citești ziarele ? (Ridică ziarul de pe jos.) Bombardamente zi și noapte, la Hanovra, la Berlin, uite, scrie aici, negru pe alb. Ce cauți tu acolo ? Nu e un loc liniștit.

ALEXANDRU : Parcă unde mai găsești liniște ? Lumea s-a strîmțat ca o scîndură.

VASILE : Ți-am spus doar să te-as-tîmperi !

ALEXANDRU : E greu să te-as-tîmperi... Simt însă că începe să-mi fie frică și asta nu e bine.

VASILE : Ai păcate mari, măi băiete, nu-i așa ?

ALEXANDRU : Cîteva mii de morți (ride sarcastic), ce-i de colea ?

VASILE : Dar ce naiba ai făcut ?

ALEXANDRU : Am mai împușcat, am mai păzit cîte un lagăr...

VASILE : La noi în familie nu s-a pomenit așa ceva.

ALEXANDRU : N-am avut de ales. Ori ei pe noi, ori noi pe ei. (Face un semn de rețezare a gîtului.) Cale de mijloc nu există.

VASILE : Te-au otrăvit cu cărțile lor, cu prostiile lor.

ALEXANDRU : Dă-l dracului de război, vorba bunicii. Mai bine hai să bem cîte o gură de coniac, că mi s-a făcut sete.

VASILE (îi așază mîinile pe umeri) : Nu mai bea ! Te-am rugat de atîtea ori să nu mai bei. Ai să ajungi ca Dumitru.

ALEXANDRU : Fleacuri !

VASILE (incurcat) : Vroiam de multă vreme să-ți spun ceva, nu trebuie să mai amîn.

ALEXANDRU : Și de ce nu-mi spui ?

VASILE : Mi-e foarte greu.

ALEXANDRU (aduce o sticlă din dulap și umple două pahare) : Hai, dă-i drumul...

VASILE : Vezi, e un secret de familie.

ALEXANDRU : Secret de familie ? La noi în familie nu există secrete. Ne spunem totul cînd ne certăm și, slavă domnului, ne certăm destul de des.

VASILE : Cîtă vreme erai mai tînăr, m-am gîndit că n-are rost să vorbesc. Dar acum ? Ești bărbat în toată firea. Sînt și vremurile astea schimbătoare, Dumnezeu știe ce se mai poate întâmpla. Noi, Domnișorii, alergînd toată vremea după bani, uităm de altele...

ALEXANDRU : Cam ocolit.

VASILE (bea și el) : Pe urmă...

ALEXANDRU : După cele ce ți-am spus...

VASILE : Ți place să ucizi ?

ALEXANDRU : Nu știu, dar uneori era distractiv. În casa noastră m-am plăcutisit pentru trei vieți. Îmi trebuia ceva violent, tare, să mă zguduie, nici cai și nici femeile nu mi-au ajuns...

VASILE : Mi-e frică pentru tine, pentru viitorul tău. Voiam să-ți mărturisesc că eu...

ALEXANDRU (*opriându-l*): Nu-mi spune nimic, știu tot. De multă vreme.

VASILE: Am bănuț. Și-atunci?

ALEXANDRU: Pentru mine n-are nici o importanță cine mi-e tată. De altfel, la drept vorbind, îmi place mai mult fratele dumitale, Dumitru. De-aia îi spun cu atâta convingere tată...

VASILE: Să știi că țin foarte mult la tine.

ALEXANDRU: În familia noastră, dragostea e un lux. Nu ne iubim, ne răbdăm. Oricum, nu-ți face nici o grijă.

VASILE (*în picioare*): Acum sînt mai liniștit, dă-mi voie să te string în brațe.

ALEXANDRU (*îmbrățișindu-l*): Să nu-mi ceri să te iubesc. Haide mai bine jos în prăvălie, poate mai vine cineva. Amîndoi, singuri, n-avem nici un haz. (*Ies.*)

(*Scena rămîne o clipă goală.*)

LINA (*urmată de Aurica*): Nu s-o fi scullat. Parcă poți să știi. În casa asta-i o zăpăceală!

SILVIA (*ieșind din camera Elenei*): Bună dimineața, domnișoară.

AURICA: Vă deranjez?

LINA: Pe dumneavoastră vă caută, vă las. (*Iese.*)

SILVIA: Nu ne deranjezi de loc.

AURICA: Azi e dimineața mea liberă. Lunea nu vine nici un client. Așa că prăvălia, să mă ierți, că ești mai tină, e, ca să zic așa, goală...

SILVIA: Cu măritișul ce se mai aude?

AURICA: Cînd ți-o povesti, domnișoară...

SILVIA: Mai dai anunțuri în gazeta lui domnu' Ionică Pară?

AURICA: De ani de zile...

SILVIA: Și?

AURICA: Vine unul, vine altul. Toți se uită la cum te sulemenești, or, eu sînt femeie serioasă, curată am trăit, curată vreau să mor; decît să fac un lucru degeaba, mai bine nimic...

SILVIA: Poate că ești prea pretențioasă...

AURICA: Așa spunea și domnu' Ionică: prea-i vrei pe toți cu stea în frunte. Dar ce să fac, domnișoară? Nu merg la altar decît cu sufletul ca laptele. Numai că trece timpul, bărbații s-au mai împușinat cu războiul ăsta... Dar să lăsăm necazurile, uite de ce am venit. (*Arată pachetul pe care-l are în mînă.*) N-ai să te superi, vreau să te rog ceva. (*Privind către odaia Elenei.*) Haide

mai bine la dumneata, să nu ne-audă coana mare...

SILVIA: Abia a adormit.

AURICA: Atunci e bine. După masă aștept o clientă, care mi-a comandat o rochie de mireasă și coronița asta. Am probat-o pe manechin, dar nu știu dacă o să-i vină bine. E de statura dumitale, n-ai să te superi dacă o să te rog s-o încerci? Vă potriveți tocmai bine la talie...

SILVIA: Cu plăcere...

AURICA (*scoate rochia și coronița*): Dar să nu mă spui... (*Silvia se îmbracă.*) Unii zic că nu e bine să încerci rochie de mireasă înainte de a te mărita, dar eu nu cred în astfel de prostii. Rochiile mele poartă noroc.

SILVIA (*se uită în oglinda dulapului*): Îmi vine foarte bine. Ce zici?

AURICA: Turnată...

SILVIA: Nu-i așa?

AURICA: Acum, pune și coronița... (*Silvia o pune.*) Să nu uiți că la nunta dumitale mi-ai promis că eu am să te îmbrac.

SILVIA: Sîntem înțelese.

AURICA: Ah, domnișoară, să-ți fac un voal de Luxemburg, dar știi, așa ca pentru o prințesă, și o rochie...

SILVIA: Mai e pină atunci...

AURICA: Chiar, zău, ce mai aștepti?

SILVIA: În familia noastră, nunțile se fac cu capul, nu cu inima.

AURICA: Și chiar n-ai găsit pe nimeni care să-ți placă?

SILVIA: Mirii nu intră pe fereastră, ca păsările. Stau toată ziua în cîrciumă și-n casă. Or, aici nu poți să întîlnești decît bețivi.

AURICA (*potrivindu-i cu ace rochia*): Uite, la poale ar trebui s-o mai iau. E puțin prea lungă.

(*După o bătaie scurtă la ușă, intră Bolocan. Are în brațe un buchet de flori de cîmp.*)

BOLOCAN: Se poate?

SILVIA: A, dumneata erai? Poftim...

BOLOCAN (*văzînd-o îmbrăcată mireasă, ascunde florile la spate*): Mi se pare c-am nimerit prost. Îl căutam pe unchiul dumitale să-i dau chiria... (*Aurica îl privește curioasă.*)

SILVIA: Și la spate ce ascunzi?

BOLOCAN (*puțin trist*): Niște flori. Primele din anul acesta. (*I le întinde.*) Mi se pare că au căzut bine, te măriți...

SILVIA: Da' de unde! (*Ride, stingherită.*) Probam o rochie a domnișoarei Aurica.

- BOLOCAN : Chiar așa ?
- AURICA : Să nu spui o vorbă bătrânei, că se face foc pe mine...
- SILVIA (*ia florile*) : Mulțumesc. Miros a câmp. Căldura încă nu le-a ofilit. O să le așez într-un vas. (*Caută o vază, o găsește.*) Sînt foarte frumoase, de unde le-ai cules ?
- BOLOCAN : Trenul a fost oprit în fața unui pod aflat în reparație. A trebuit să întîrziem o jumătate de oră. Am coborît de pe locomotivă. Aș fi cules tot câmpul. Nici nu-ți dai seama ce frumoasă este o cabină de locomotivă plină de flori. Uțiți fumul, zgura și focul.
- SILVIA : Miros într-adevăr puțin a fum, a drum...
- BOLOCAN : Ai spus bine, miros a drum...
- SILVIA : Ca și hainele dumitale.
- AURICA : Domnișoară, să nu ne prindă coana mare...
- SILVIA : Bine, așteptați o clipă să mă schimb. (*Se duce la ea în odăie.*)
- BOLOCAN : A cui e rochia asta ?
- AURICA : O fată de pe aici, de pe la Basarab, face munta duminică. E înaltă cît Silvia...
- BOLOCAN : Ai un magazin peste drum, nu-i așa ?
- AURICA : Da. Magazinul de îmbrăcat mirese *La șicul elegant*...
- BOLOCAN : Strașnic nume !
- AURICA : Toate fetele de pe Grivița vin să se îmbrace la mine.
- BOLOCAN : Se vede treaba că te pricepi la croitorie...
- AURICA : Nu numai de asta. Le port noroc...
- BOLOCAN : Chiar așa ?
- AURICA : Sluții și cocoșaii poartă noroc celorlalți oameni...
- SILVIA (*intrînd*) : Poftim ! (*Ii întinde rochia, își potrivește încă părul pe frunte.*)
- AURICA : Îți mulțumesc. (*Stringe rochia.*) Păi eu am să mă cam duc... Cînd lipesc, să mă scuze dumnealui, că nu mă cunoaște prea bine, atunci se îngheșuie mușterii ca popa la turtă... (*Iese.*)
- SILVIA : Mi s-a părut mie sau nu ți-a plăcut cum îmi stătea rochia de mireasă ?
- BOLOCAN : De ce să nu-mi fi plăcut ?
- SILVIA (*tristă*) : Adevărat.
- BOLOCAN : Pari supărată, s-a mai întimplat ceva ?
- SILVIA : Nu, nimic. Mă gîndeam numai că nu e bine să încerci o rochie de mireasă înainte de nuntă...
- BOLOCAN : Fleacuri băbești ! Și de ce nu ?
- SILVIA : Pentru că nu e bine...
- BOLOCAN : În curînd, familia dumitale o să-ți găsească un bărbat și ceea ce astăzi...
- SILVIA : Nu-i adevărat. N-o să-mi găsească ei un bărbat. O să mi-l găsească singură.
- BOLOCAN : Silvia... Îmi dai voie să-ți spun așa ? (*Silvia încuviințează mut din cap. Bolocan o ia de umeri.*) Ți-a mai spus cineva pe nume ?
- SILVIA : Numai ai mei.
- BOLOCAN : Ai mai stat de vorbă cu cineva cum stai acum de vorbă cu mine ?
- SILVIA : Nu.
- BOLOCAN : Și te bucuri ?
- SILVIA : Mă bucur.
- BOLOCAN : Vrei să fugi, nu-i așa ?
- SILVIA : Oriunde, numai să nu mai stau aici.
- BOLOCAN : Ai mult curaj.
- SILVIA : Cînd nu-ți mai place să stai într-un loc, curajul vine de la sine. Spune-mi, dar dumneata ai mai stat de vorbă cu alte fete ? Cu alte femei ? Așa cum stai acum cu mine ?
- BOLOCAN : Cînd am să am timp am să-ți povestesc totul...
- SILVIA : Vrea să zică...
- BOLOCAN : Nu mă bănuie. N-am prea avut timp să stau de vorbă cu femeile...
- SILVIA : Te-am pîndit. Știu multe lucruri despre dumneata...
- BOLOCAN : Ce știi ?
- SILVIA : Te întîlnești cu niște oameni ciudați. Nu vin decît cîte unul. Se strecoară pe scara de serviciu, mai ales seara, nu-i așa ? Niciodată prea tîrziu, ca să nu bată la ochi... Vorbiți în șoapte și mie mi se pare că puneți la cale lucruri de care mi-e frică...
- BOLOCAN : Sînt prieteni de-ai mei. Jucăm cărți. Le repar ceasornicele...
- SILVIA : Nu poți să mă minți. Cărțile dumitale îmi spun multe lucruri.
- BOLOCAN : N-ai vorbit nimănui despre asta ?
- SILVIA : Știu să țin un secret.
- BOLOCAN : Nici bunicii dumitale ?
- SILVIA : Ce, eram nebună ? Nu știi ce gură are ?
- BOLOCAN : Știu, știu, tocmai de-aceea mi-era frică...
- (*După o pauză.*)
- SILVIA : Totdeauna am crezut că n-o să se uite nimeni la mine, și uite, un om în toată firea ca dumneata mi-a adus un braț de flori. Nimeni

nu mi-a adus pînă acum un buchet de flori...

BOLOCAN: Bănuiești de ce ți le-am adus?

SILVIA: Nu.

BOLOCAN: Pentru că plec. M-au mutat la un depou în provincie. Venisem să lichidez cu chiria și să-ți spun la revedere...

SILVIA: Nu se poate, nu se poate... De ce te-au mutat?

BOLOCAN: Nu acum o să aflî. (Se uită în jur.)

SILVIA: Cînd atunci?

BOLOCAN: Știu eu...

SILVIA (deodată): Vreau să plec din casa asta, și încă azi. Spune-mi deschis: mă iei cu dumneata?

BOLOCAN: Silvia! E o nebunie ceea ce faci.

SILVIA: Nu e nici o nebunie.

BOLOCAN: Toată averea mea e compusă dintr-o ladă și două brațe.

SILVIA: Mi-ajung.

BOLOCAN: O să-ți vină greu. Nu cunoști sărăcia...

SILVIA: Parcă aici sînt altceva decît o slugă?

BOLOCAN: Te vor căuta cu poliția.

SILVIA: Nu-mi pasă de poliție.

BOLOCAN: Îmi plac firile hotărîte.

SILVIA: Dar eu îți plac?

BOLOCAN (o ia în brațe): Dacă ochii ăștia vor rămîne toată viața curați, ai să-mi plăci toată viața...

SILVIA: Ce faci?

BOLOCAN: Ceea ce ar fi trebuit să fac de multă vreme. (O sărută. O lasă.) Ascultă aici. Nu suflî un cuvînt nimănui. N-ai să iei nimic din casa asta, în afara rochiei de pe tine. La 3 și jumătate pleacă un tren la Ploiești. Te urci în el și mă cauți la adresa asta. (Îi scrie ceva pe o hîrtie.) Acolo ai să mă găsești pe mine. Eu pornesc înainte. Am un tren peste o jumătate de oră. Ai înțeles?

SILVIA: Am înțeles.

BOLOCAN: Și să nu te aud vreodată spunîndu-mi că-ți pare rău după ai tăi.

SILVIA: Niciodată! (Îi sărută.)

BOLOCAN: Ah, blestemata așa de inimă, am îmbătrînit prost.

SILVIA: Nu ești prost de loc.

(De pe scări se aud voci. Intră Vasile și Alexandru.)

ALEXANDRU (puțin amețit): Nu-mi mai găsesc locul. Aș umbra, și cu mîna asta în gips unde să te duci?

VASILE: În prăvălie e zgomot, și pe urmă unui negustor nu-i stă bine

(și fie văzut cum își bea marfa... *lă vede pe cei doi.*) Și voi ce făceați aici?

BOLOCAN: Am adus chiria. M-au mutat la depoul din Ploiești.

(Alexandru îl privește curios.)

VASILE: De ce te-au mutat?

BOLOCAN: Serviciul o cere...

VASILE: Am auzit că te cam iei în gură cu ei pe la serviciu pe-acolo...

BOLOCAN: Mai vorbesc și eu...

ALEXANDRU (Silviei): Și dumneata, domnișoară, îi țineai de urît?

SILVIA: Ai putea să te bărbierești mai des...

VASILE: Măi băiete, iartă-mă că-ți spun așa, tatăl tău era un om cumsecade, l-am cunoscut bine, își vedea de-ale lui. Tu mi se pare că ai luat-o razna. Mă tot întreabă un agent ce faci... Unul, Nicolae Tîlîbașa, care vine des prin prăvălie, spune că ești suspect...

BOLOCAN: Uneori oamenii cinstiți devin suspecti celorlalți.

ALEXANDRU: Ce vrei să spui cu asta?

BOLOCAN: Mai nimic. La mine la depou se muncește peste orele de serviciu și oamenii sînt ținuți cu sentinele în ateliere...

ALEXANDRU: Pentru că e război.

BOLOCAN: Muncitorii sînt osteniți pînă peste cap, nu sînt bine hrăniți și nu mai pot face față atîtor reparații. După 16 ore sau 24 de tăvăleală, nu visezi decît o pernă sub cap...

ALEXANDRU: Alții își dau viața pe front. Voi sinteți niște privilegiați.

BOLOCAN: N-a vrut nimeni războiul ăsta. Să-l poarte cine l-a vrut.

ALEXANDRU: Vorbești ca un uld dintre aceia cu care dacă mă întîlneam pe front îl trimiteam pe lumea cealaltă fără multă discuție.

SILVIA: Alexandre!

ALEXANDRU: Nu te-amesteca!

VASILE: Alexandre, potolește-te!

ALEXANDRU: Cine ești, domnule? Și de unde vii? Ce cauți în casa noastră?

VASILE: Alexandre!

BOLOCAN: Plecarea mea pică bine, n-o să vă mai încurc. (Numără niște bani.) Poftim! (Îi întinde lui Vasile.) Mi se pare că atît îți datoram.

VASILE (numărînd): E bine. Du-te cu dumnezeu, și mai taci, c-o s-o pățești odată!

BOLOCAN: Fiecare poate s-o pătească vreodată!... Pot să urc pe aici, ca să nu mai ocolesc prin curte?

VASILE: Cum vrei...

(*Bolocan iese, urcând scara cea mică. Silvia privește după el, lung.*)

ALEXANDRU: Și tu, ce tot te uiți după el ca o găină beată? Nu cumva ți-o fi căzut cu tronc?

SILVIA: Vorbești ca un golan!

ALEXANDRU: Dacă mai scoți un cuvânt, te cîrlesc!

SILVIA: Încearcă numai și o să vezi ce-o să pățești. Crezi că mai sînt proasta aia de soră-ta, de pînă acum, pe care o puneai unde vreați și ea nu spunea nimic?

ALEXANDRU: Ne-am emancipat! Avem un iubit, jocheu de locomotivă! (*Rîde.*) Uite la ea, caraghioasă!

VASILE: Ce v-a apucat?

(*Sus. Bolocan și-a luat lada de ceferist și coboară scările, deschide ușa, îi găsește certîndu-se.*)

ALEXANDRU: Și dumneata, ce mai cauți aici? N-ai scară pe unde să cobori?

BOLOCAN: Nu v-am spus la revedere... (*Se apropie de Silvia.*)

ALEXANDRU (*stupefiat, se uită la Vasile*): Ce îndrăzneală! Am să-l dau pe mîna poliției...

BOLOCAN: Numai să mai ai timp! (*Silviei.*) Ne-am înțeles, nu-i așa? (*Din ușă, lui Alexandru.*) Domnule locotenent, te știu de cînd m-am mutat aici. Îți plac cursele de cai. Acum că n-o să ne mai vedem, pot să-ți spun: în viață ai pariat totdeauna pe cai proști! (*Iese.*)

ALEXANDRU: În clipa asta mă duc să-l denunț, n-o să-mi scape!

VASILE (*oprindu-l*): Toată viața ai făcut greșeli. N-am să te las să le înmulțești. (*Intră Dumitru, năuc, nedormit.*)

DUMITRU: Ce-i cu voi? Ce faceți? Plecați undeva? Am visat urît. O să ni se întîmple ceva, presimt. Mi-e frică... Ce stați și vă uitați la mine atît de speriați?

CORTINA

Tabloul 6

(*În aceeași zi, peste cîteva ore. Aceiași decor. Elena și Ionică Pară, la masă. Silvia, la fereastră, privind absentă strada.*)

IONICĂ: Zici ca să-l aștept, coană mare?

ELENA: Cum vrei dumneata, trebuie să se fi dus dincolo, la cîr-

ciuma lui din Calea Victoriei. Nu-i mai ajunge cît bea aici...

IONICĂ: Nu mai mă suferă de cînd cu banii ăia.

ELENA: Îi trece lui. Bețivii nu țin minte nimic. Ia, mai bine, spune-mi cum merge ziarul ăla al dumitale.

IONICĂ: Prost, coană mare. Dacă mai ține așa o lună, trag oblonul.

ELENA: Păi spunea că n-ai loc de atîția clienți.

IONICĂ: E greu cu războiul. Oamenilor nu le mai arde de înșurătoare.

ELENA: Da' de unde! De-abia acum li se aprinde nipota mai degrabă.

IONICĂ: Li s-o aprinde, dar nu mai dau anunțuri la gazetă.

ELENA: Nu te vait eu pe dumneata, ai ceva bănișori puși de-o parte.

IONICĂ: Aș! Trăiesc din slănină, ca ursul. Am început să-mi mîncînc capitalul și dumnezeu știe ce-o să urmeze...

ELENA: E adevărat că rușii stau la Iași și se pregătesc să vină încoace?

IONICĂ: Stau, coană mare. Nu se grăbesc.

ELENA: Lumea zice că s-a dus cu negustorii dacă se ridică comuniștii peste noi.

IONICĂ: Asta cam așa e. Nu-i suferă pe bogați.

ELENA: Parcă eu sînt bogată? Dumneata ești bogat?

IONICĂ: Or să-ți spună că ai trăit pe spinarea altora. Eu cel puțin, cu gazeta mea, mi-am văzut de treabă...

ELENA: N-oi vrea să mă convingi că ești ușă de biserică. Pe cîte ai mințit dumneata, tot ar trebui să te tragă nițel de urechi...

IONICĂ: Păi eu mă duc, coană mare.

(*Se ridică.*)

ELENA: Da' ce-aveai cu Dumitru?

IONICĂ: Ia, o afacere, ca între falți.

ELENA: Nu mai face el afaceri cu dumneata, n-avea grijă...

IONICĂ: Vine urgia, coană mare, vine urgia, păi eu m-am dus, sărut-mîinile! Sărut-mîinile! (*Iese.*)

ELENA (*Silviei*): Și tu ce stai acolo la fereastră și te uiți afară?

SILVIA: Mă uit. (*Se întoarce și se uită la pendulă, care arată ora 13,30.*)

ELENA (*scoate cărțile și le întinde pe masă*): Uite colea, cade petrecere în casă... Tot mută ai rămas. Parcă vorbesc eu un lemn. Cui oi fi semănînd? Mă-tii, că ea tace și le face!

SILVIA: Ce-ai vrea să-ți răspund?

ELENA : E adevărat că Alexandru s-a certat cu chiriașul și că ăsta a plecat la Ploiești ?

SILVIA : Nu din cauză că s-a certat cu Alexandru a plecat la Ploiești. L-au mutat.

ELENA : Păcat. Îmi plăcea. Curățel și isteț. Așa un băiat ți-ar fi trebuit ție. Nu cine știe ce terchea-berchea de fiu de negustor fonfăit, de-o să ți-l aducă în casă și-o să ți-l arunce în brațe.

SILVIA : Asta s-o crezi dumneata !

ELENA : Mi se pare, mi se pare...

(Intră Lina.)

ELENA : Măturași în prăvălie ?

LINA : Lună.

ELENA : Eu plec la „Sfinta Vineri“.

LINA : Acuși, la prânz ?

ELENA : Trebuie să mă duc. Silvio, de-ai ști ce mi-a făcut intendentul !

LINA : Ce-a mai făcut, coană mare ?

ELENA : Monumentul îl știți...

LINA : Monumentul ?

ELENA : Monumentul ! Piatra aia de pe mormîntul lui Enache.

LINA : Am auzit.

ELENA : În jurul ei, pe mormînt, mi-a pus acum o săptămînă pămînt de flori, ca în fiecare an, și cîteva răsaduri de pansele.

LINA : Și ?

ELENA : Și s-a lăsat într-o parte.

LINA : Cine s-a lăsat într-o parte ? Mormîntul ?

ELENA : Proastă mai ești ! Monumentul !

LINA : Acușica mai vin de-acasă. Da' se îndreaptă el !

ELENA : Cine să se îndrepte ?

LINA : Monumentul.

ELENA : De-ndreptat se-ndreaptă el, dar cît l-o fi apăsât pe Enache...

LINA : Morții nu mai simt nimic, coană mare. Sînt ca plumbul.

ELENA : Și sufletul ?

LINA : Sufletul cine știe pe unde zboară acum...

ELENA : Iar te-ai întins la vorbă ! Du-te...

(Lina iese.)

ELENA : Uite ce bine cad cărțile astea...

(Intră Alexandru.)

ALEXANDRU (cască) : Ce plictiseală !

ELENA : Tot e mai bine decît pe front. Aici cel puțin e liniște, a venit primăvara...

ALEXANDRU : O să pomeniți voi primăvara asta !

ELENA : Ia nu mai cobi atît !

ALEXANDRU : Și dumitale, domnișoară, ți-au mai trecut prostiile din cap, de azi de dîmineață ? (Se apropie de ea, vrea să-i ia brațul.)

SILVIA : Lasă-mă !

ELENA : Ce-ai, fată ?

SILVIA : Să-și vadă de-ale lui...

ALEXANDRU : Aprilie, bunico, aprilie...

ELENA : Ce vrei să spui ?

ALEXANDRU : Că o să jucăm în curînd la nuntă...

ELENA : Nu mai spune !

ALEXANDRU : Am găsit și un făt-frumos... de la calea ferată.

SILVIA : Și ce-i rușine să fie de la calea ferată ?

ELENA : Cînd spuneam eu ! Neprimosiful ăsta de Vasile nu mai avea bani, îi trebuia chiriaș tînăr...

SILVIA : Parcă ziceai că-ți place și dumitale ?

ELENA : Inima și alta mintea... Păi să mă fi luat eu după ce-mi spunea sufletul...

ALEXANDRU : Silvia, Trebuie să discutăm serios. S-a întimplat ceva între tine și lucrătorul ăla ?

SILVIA : Și dacă s-ar fi întimplat, ce era ?

ELENA : Ești nebună ? Să nu te-audă taică-tău, că te rupe-n bătai !

ALEXANDRU : Ce vrei să spui ?

SILVIA : Cine-ți dă dreptul să te amesteci în viața mea ?

ALEXANDRU : Dar sînt fratele tău mai mare, nu cumva nenorocitul acela...

SILVIA : Nu e un nenorocit. E un om minunat.

ELENA : Auzi-o cum vorbește despre el, ca la cinema...

ALEXANDRU : Îl iubești ?

SILVIA : N-o să vă dau vouă socoteală pentru asta !

ALEXANDRU : Mai există poliție, mai există și alte mijloace...

SILVIA : Ele sînt neputincioase. (Se uită la ceas.) Stați pe o grămadă de gunoi și vă e frică ca nu cumva să vină cineva de afară și s-o răscolească. Nu vă trebuie în familie decît ticăloși și pentru asta umblați, așteptați, alegeți pe cei care să vă semene.

ALEXANDRU : Ce fel de vorbe sînt astea ?

SILVIA : Nu sînt nici un fel de vorbe, e adevărul adevărat.

ELENA : Cît mîncîci la masa noastră, să ne respecti !

SILVIA : N-o să mai stau de multe ori, poate niciodată !

ALEXANDRU (cu o blindețe făcută):

Pe părinții noștri îi crezi mai ticăloși decât sînt. Au muncit, au făcut casele astea, prăvălia, care ne vor rămîne nouă, mai bine zis ție, pentru că eu, cine știe, soarta Belgiei...

SILVIA: Destul cu vorbele: au muncit? Cine a muncit?

ELENA: Că doar n-om fi furat?

SILVIA: Ba bine că nu. Dumneata n-ai ridicat un lemn toată viața. Ai stat aici pe scaun și ne-ai spurcat viața la toți.

ELENA: Obraznîco! Noi n-am furat, am strîns.

SILVIA: Dar cum ați strîns, v-ați întrebat? De cînd vă știu vă servesc slugile. Aduceți băieți săraci de la țară, îi faceți băieți de prăvălie... Îi țineți cu te miri ce. Cu zeamă de lături și cu pîne uscată culeasă de pe masa mușterilor...

ALEXANDRU: Că doar casa noastră nu-i orfelinat. Așa se învață o meserie.

SILVIA: Ție ți-ar fi plăcut să te scoale cineva în fiecare dimineață la 4, să te pună să mătură, să cari, să te suduie, să te bată, și asta pentru o ciorbă puturoasă și o bucată de mămăligă?

ELENA: Banii nu se fac ușor.

SILVIA: Și dumneata ai urcat vreo dată în pod unde-i culcați, să vezi cum dorm plîni de păduchi pe niște paie? Știi cum se chinuie vara sub acoperișul încins și cum tremură iarna de frig, înveliți într-un țol?

ELENA: Fiecare cu norocul lui!

ALEXANDRU: Astea-s vorbele lucrătorului dumitale... Îl reclam...

SILVIA: Și azi dimineață erai gata să te duci la poliție, dar nu te-ai dus.

ALEXANDRU: Pentru că m-a oprit unchiul Vasile.

SILVIA: Altceva te-a oprit. Ți-a fost frică, Alexandre. Simți că omul acela e mai puternic decât tine și că are dreptate...

ALEXANDRU: Ți-ar trebui o bătaie bună.

SILVIA: E cam tîrziu pentru bătaie.

ELENA: Fetițo, dacă nu ceri altuia nimic, dacă ai în casa ta tot ce-ți trebuie, poți să te uiți la ceilalți liniștit. Noi pentru asta am pregătit o altă viață fiilor noștri. Adică ce folos ai dacă te uiți în jur și

mai înțelegi cite ceva? Lumea e strîmbă, asta o știe oricine.

ALEXANDRU: Omul pentru om e fiară. Cine are colții mai ascuțiți, acela supraviețuiește.

ELENA: Răposatul Enache știa mai bine ce-i pe lume. Eleonoro, zicea el: cînd auzi că-i merge prost cuiva, cum îl vezi, treci pe trotuarul celălalt. Avea și-o vorbă a lui: fiecare pentru sine croitor de pîne!

SILVIA: Ce fel de oameni sînteți? Ce fel de oameni? Nu înțelegi nimic? În jurul vostru lumea se pregătește de ceva, așteaptă ceva, și voi credeți mai departe că o să împărțiți într-una palme băieților de prăvălie și c-o să vindeți pînă la adînci bătrînețe vinul cu litra?

ELENA: N-o să rămînem noi pe drumuri!

SILVIA: Nu se știe. Războiul vă mai apără deocamdată. Dar el o să ia sfîrșit, curînd, curînd. Lumea nu vrea să moară prosteste ca să vă apere averile voastre. Legile sînt prea slabe pentru unii. Poporul ăsta răbdător s-a săturat s-asculte.

ELENA: Prostii! Cine o să mă scoată din casa mea? Stau de 50 de ani aici și n-o să mă cliintescă nimeni decât cu picioarele înainte...

SILVIA: Sînt și scadente...

ALEXANDRU: Eheh, fetițo! Într-adevăr ar trebui să-ți găsim un bărbat. Mîntea ta a luat-o razna... Noroc că trebuie să plec, pentru că așa mai avea multe să-ți spun. (Se uită la ceas și iese, ducîndu-se la el în odaie. Silvia merge la geam, privind din cînd în cînd ceasul.)

ELENA (dînd în cărți): Cînd îți spun eu c-o să se lase cu petrecere...

SILVIA: Parcă spuneai că pleci la cimitir...

ELENA: Nu mai ai loc de mine! Sigur c-o să mă duc, dar mai încolo, să vină administratorul, că azi e plecat la Patriarhie. Și cîmîntirele au stăpîn... Ah, ce-am să ți-l frec. Știi ce mi-a făcut astătoamnă? (Silvia n-o ascultă.) Mă duc la el, în cancelarie, și-i spun: Uite ce e, domnu' Stănică, dă-mi de la grădinarii dumitale niște sămînță de flori, să umplu mormîntu' lui Enache cu ele. M-auzi?

SILVIA (mecanic): Te-aud.

ELENA: Îți dau, coană mare, zice. Ce vrei? Pansele, regina nopții? — Regina nopții, că miroase frumos

noaptea și lui Enache i s-o fi urît cu țărîna în gură, să mai tragă și el nițel parfum în piept. Am scos un pol, le-am plătit, uite așa un săculeț cu semințe. Cînd colo, ce să vezi, peste două săptămîni, cînd mă duc la cimitir, mormîntul verde ca marea. În loc de regina nopții, nenorocitul îmi dăduse, de unde-o fi cumpărat, sămînță de arpagic. Grădină de zarzavat pe pieptul răposatului, dacă ți-ar fi trecut una ca asta prin cap.

(Reintră Alexandru, îmbrăcat de drum, în uniformă, cu geamantanul făcut.)

ALEXANDRU: Tata e în prăvălie?

ELENA (ezitare): Tată-tu? Da, e dus la grădină...

ALEXANDRU: Și mama?

ELENA: A plecat de azi dimineată în Obor.

ALEXANDRU: Atunci să le spumeți că am plecat, n-am mai putut să-i aștept.

ELENA: Iar pleci? De cînd te știu, tot pe drumuri, nu-ți mai ajunge, măiculiță?

ALEXANDRU (o sărută pe frunte): Sărut-mîna. (Se îndreaptă spre Silvia.) La revedere, sor-mea, și bagă-ți mințile în cap! Sîngele apă nu se face...

ELENA: Vasile e jos, în cîrciumă...

ALEXANDRU: Să vă găsec sănătoși.

ELENA (plînge din obișnuință): Alexandre, tu vei rămîne stîlpul casei. Cruță-te pe-acolo pe unde te duci...

ALEXANDRU: Fără lacrimi, nu-mi plac lacrimile.

ELENA: Să ne scrii...

ALEXANDRU (ieșind): O să vă scriu, o să vă scriu...

(Silvia, privind pendula, se retrage în odaia ei.)

ELENA: Lino, Lino, uite că iar m-a lăsat fata aia singură și la cimitir tot n-am mai plecat.

LINA: Ce-i, coană mare?

ELENA: Ia te uită! (Îi arată cărțile.)

LINA: Ce s-arată, coană mare?

ELENA: E și de bine, e și de rău...

LINA: Nu mai spune...

ELENA: Uite aici, e necaz mare, stai să-l dau de-o parte. (Se preface că aruncă o carte peste umăr.) Pune și tu gramofonul ăla să cînte, că tare-i pustiu în casa asta.

(Lina îl pune, se aude placa, hîrîită.)

ELENA: Auzi, parcă-l văd pe Enache într-o duminiică cum a pus placa asta și m-a luat de umeri și mă valsa, mă valsa... Închide fereastra aia, că strada miroase toată a obiele și a benzină. Acum, primăvara, casa se umple de praf. Camioane, mașini, s-a înmulțit lumea, Lino, și nu e bine... De-ăia se fac războaie.

(Se aud sirenele de alarmă.)

LINA: Coană mare, magaoaia! (Elena așază cărțile mai departe.) Coană mare, hai la adăpost!

ELENA: Sînt exerciții de-ale lor, nu lasă lumea liniștită.

LINA: De, cum vrei, dar eu zic să mergem la adăpost...

ELENA: Te speriași! Ți-e frică de moarte!

VASILE (intrînd): Mamă, haide la adăpost! E groasă, auzi, dă cu tunul! (Se aude zgomotele respective.)

ELENA (ascultînd): De data asta e de-adevăratalea! (Intră la ea în odaie și iese cu o mică valiză.)

VASILE (de la el din odaie, tot cu o valiză mică cu lucruri): Haide, gata?

ELENA: Dumitru nu s-a-ntors?

VASILE: E jos în prăvălie. Bea. O să păzească cîrciuma!

ELENA: Cîine ce ești! Nu-ți pasă de el, dacă ar muri ți-ar părea bine! (Servitoarei.) Lino, Lino, haide cu mine! Dar mai repede! (Zgomot de explozii.) Silvia unde-i?

LINA: Nu știu.

ELENA: Silvia! Nu răspunde!

(Vasile și Lina o ajută pe Elena. În ușă se ciocnesc de Dumitru.)

DUMITRU (beat): „Și-o să se dărîme Vavilonul...” (Are o sticlă în mînă.)

ELENA: Dumitre, tu n-auzi ce-i afară? Haide cu noi în adăpost...

DUMITRU: Mie nu mi-e frică. Eu n-am să mor de bombe, eu am să mor de dropică. (Vasile dă să iasă.) Unde ți-e mireasa? A plecat de azi dimineată... (Vasile îl îmbrînțește și iese.) De te-ar lovi o bombă! Să te văd mort, mort!

ELENA: Lino, hai repede, că nu-i de glumit! Dumitre! Silvio!...

DUMITRU: Du-te, mamă! Pe mine moartea mă ocolește!...

ELENA : Asta-i sfârșitul pământului !

LINA : Hai, coană mare ! (Ies.)

(Dumitru, singur, aude gramofonul și ridică acul. Silvia intră după câteva minute cu o bocceluță în mână și cu florile aduse de Bolocan.)

DUMITRU : „Greșit-am ție, mîntuiește-ne ca odinioară pe Nineviteni, Hristoase, împărate, și ne fă părtași împărăției cerești, mult îndurate, curățîndu-ne cu ploile pocăinței ! (Bea, turnîndu-și din sticlă într-un pahar.) Doamne și stăpînul vieții mele, duhul trîndăvirii, al grijii de multe, al iubirii de stăpînire și al gurii în deșert, nu mi-l da mie. Însumi eu păcatului m-am făcut, rob, însumi eu mi-am deschis ușa poftei !” (Bea, trist de-odată, ascultînd bombele care cad, fără să o vadă pe Silvia, care-l privește din ușă cu un rest de milă.) „Să se umple gura mea de lauda ta, Doamne...” (O vede pe Silvia.)

SILVIA : Tată, se bombardează.

DUMITRU : Ceialță au fugit.

SILVIA : Ai rămas singur. Nu ție-e frică ?

DUMITRU : Nu mi-e frică. Nu mai sînt singur, sînt cu tine.

SILVIA : Eu am să plec chiar în clipa asta...

DUMITRU : Unde să pleci ? (Se repede la cele trei uși, le deschide pe rînd, se uită dacă nu e cineva și ride sălbatic. Are o expresie feroce.)

SILVIA : Auzi, auzi ? (Își pune mîinile la urechi ca să nu audă exploziile mai puternice, scăpînd bocceluța și florile pe jos.) Eu trebuie să plec.

DUMITRU : N-ai să pleci ! (O privește fix, nebun.)

SILVIA : Ce-i cu dumneata ?

DUMITRU : Semeni cu maică-ta...

(Bombe tot mai aproape. Totul se cutremură, o pleznitură, geamuri sparte. Silvia cade, izbită de suflu.)

SILVIA (de jos) : Te-au lovit ?

DUMITRU (rizind absurd) : Acum o să murim, nu-i așa ?

SILVIA : Unde să mergem ? Unde să mergem ?

DUMITRU : A trecut. A căzut undeva, aproape, o bombă. Uite, ne-a spart toate geamurile.

SILVIA : Ar trebui să fugim.

DUMITRU (deodată cu ură) : Vino, am să te adăpostesc eu ! (Hotărît, o apucă de mîină.) Vino !

SILVIA : Unde ? (Tîrîtă spre odaia lui Vasile.) Tată, ce faci ?

DUMITRU : Nu-mi mai zice așa, că nu sînt tatăl tău ! De cînd vă spun că am să vă fac una mare, să mă țineți minte...

(Zgomot de explozii foarte aproape, geamuri sparte, ziduri năruite.)

SILVIA : Nu, nu !

DUMITRU : În patul mă-tii și al lui frate-miu am să te spurc ! Așa cum mi-au spurcat ei inima.

SILVIA : Nu, nu... (Se smulge, luptă scurtă. Dumitru se prăbușește, o dată cu zgomotul unei explozii.)

DUMITRU : Aaa, gîtul ! Mi-au rețezat gîtul ! (Se ține de gîtul însingurat.) Mă-năbuș ! Mă-năbuș !

SILVIA (împietrită) : Trebuia să aflui totul !

DUMITRU (horcîind, de jos) : O schi-jă ! Mă-nec ! Sînt numai sînge...

(Silvia nu-l ascultă. Dumitru moare încet, fără alte cuvinte, fără patetism. Tăcere câteva clipe. Sirena de încetare a alarmei. Silvia, plină de var, cu rochia boțită, privește perdelele, dincolo de care se vede un început de incendiu.)

SILVIA : Să ardă ! Să ardă totul ! De sus și pînă în pivniță ! (Ia o bucată de hirtie și o aprinde de la focul perdelelor, urcînd scările spre mansardă.)

ELENA (intră jos, urmată de servitoare. E plină de var și cu părul în dezordine) : S-a dus dracului tot. Muncește omul o viață întregă și uite...

LINA : Doamne, doamne, ce-a mai fost !

ELENA : Nu te mai boci ! Scutură-mă, mai bine, că sînt plină de var. Acuma trebuie să pîndim să nu intre careva în prăvălie. S-au spart oblonul și vitrina, cîtă pagubă ! Tejgheaua e cu susul în jos ! Și băieții de prăvălie unde naiba s-or fi ascuns ? Vasile n-a venit ? Că era cu noi... Ce praf, nu vezi la doi pași. A căzut grinda ! Du-te jos și fii cu ochii în patru, să nu ne lase careva săraci !

LINA : Cum mai vorbiți, coană mare ! În loc să cădeți la icoane și să mulțumiți lui Dumnezeu c-ați scăpat cu viață, vă căinați pentru un geam, acolo. (Iese.)

ELENA (se împiedică de trupul lui Dumitru) : Ei, da' asta ce-o mai fi ?

(*Dumirindu-se.*) Dumitre! Dumitre!
Ce ai? Te-a lovit? Sînge, sînge!
Dumitre! E rece. Dumitre, Dumitre!
(*Plînge.*)

VASILE (*de pe scări*): Ce pagubă, ce pagubă! Unde-i mama?

LINA (*din prăvălie*): Sus.

VASILE: Rămii și păzește prăvălia!
Ai venit, Domnico?

DOMNICA (*de jos încă*): Ce urgie!
Bombardamentul m-a prins pe drum!
(*Intră amîndoi.*) Ce praf!
Mamă, mamă! Unde ești? (*Auzind-o pe bătrînă plîngînd.*) Ce e?

VASILE: Ce s-a-ntîmplat, mamă?

ELENA: Dumitru e mort!

VASILE: Nu se poate! (*Se apleacă și-l vede.*) Nu se poate!

ELENA (*ridicîndu-se și privindu-i pe amîndoi*): Dumitru e mort, pricepeți?

VASILE (*văzînd perdelele arzînd*):
Arde, arde casa noastră!

ELENA (*nu-l mai aude*): Poate n-a murit, poate doarme puțin...

VASILE (*o vede pe Silvia, care coboară cu ochii goi*): Arde! Domnico, Silvio, arde!

DOMNICA: Ce vrei să mai facem?

SILVIA: Lăsați să ardă totul!

VASILE: Sînteți nebuni? Puneți mîna. Lino, Lino! O găleată cu apă! Unde sînt băieții de prăvălie? Hei, ați paralizat cu toții? Puneți mîna! Puneți mîna! Mîine vom fi săraci! Mamă, arde casa noastră, mamă...

SILVIA: Nu mai e nimic de făcut!
(*Iese, impietrită.*)

ELENA (*redevenind lucidă*): Luați-l pe Dumitru. Vasile, Domnico! Aici nu-i crematoriu!

VASILE (*luîndu-l în brațe*): Haide, Dumitre, măcar acum să te strîng în brațe!

(*Iese, plîngînd mut, cu el. Domnica îl urmează.*)

ELENA (*singură*): Mulțumescu-ți ție, doamne, că ne-ai plătit după inima noastră! (*Face o cruce mare.*)

C O R T I N A

București, 1957—1962